

s t a d i a

HELSINGIN AMMATTIKORKEAKOULU

KEHÄ III:n VARRELTA

20 vuotta vantaalaista ammattiteatteria

Esittävä taiteen koulutusohjelma
Opinnäytetyö
16.4.2007

Anu-Riikka Vilhunen

TIIVISTELMÄSIVU

Koulutusohjelma Esittävä taide		Suuntautumisvaihtoehto	
Tekijä Anu-Riikka Vilhunen			
Työn nimi KEHÄ III:n VARRELTA 20 vuotta vantaalaista ammattiteatteria			
Työn ohjaaja Pia Houni			
Työn laji Opinnäytetyö	Aika 16.4.2007	Numeroidut sivut + liitteiden sivut 39 + 9	
<p>TIIVISTELMÄ</p> <p>Vantaan ensimmäinen, ja edelleen ainoa ammattimainen puheteatteri Teatteri Kehä III perustettiin vuonna 1986. Teatteri Kehä III on ensimmäisiä ns. vapaita teatteriryhmiä, jotka halusivat itse päättää mitä esitetään, missä ja kenelle. Tärkeää oli, että jokainen teatterissa toimiva voi taiteellisesti sitoutua lopputulokseen.</p> <p>Pienen teatterin pyörittäminen on vaatinut sinnikkyyttä, kekseliäisyyttä, ja uskoa teatterin tarpeellisuuteen. Pienuudestaan huolimatta Teatteri Kehä III ei ole pelännyt ottaa suuria taiteellisia ja taloudellisia riskejä. Oman tilan kunnostaminen vuonna 1995 tyhjillään olleeseen Tikkurilan Silkkitehtaaseen ilman yhteiskunnallista tukea oli rohkea, ja ihailua herättävä kulttuuriteko.</p> <p>Teatteri Kehä III on kantaesittänyt suuren joukon eurooppalaisia näytelmiä, ja ollut usein aikaansa edellä mitä esitysten teemoihin tulee. Yhtenä motiivina kokeellisillekin tuotannoille on ollut apurahojen saanti; uudet tekstit ja ideat kun ovat saaneet helpommin tukea. Pienten teattereiden suurin ongelma on ainainen rahanpuute.</p> <p>Tämän historiikin kokoamista varten olen käynyt läpi Teatteri kehä III:n arkistoja: lukenut kokousten pöytäkirjoja ja toimintasuunnitelmia, sekä tutkinut teatterin vuosikirjoja ja esitysten käsiohjelmia. Olen myös haastatellut vuosien varrella Teatteri Kehä III:ssa toimineita ihmisiä. Teatteri Kehä III:n tuottamien esitysten määrä suuri ja hyvin monipuolinen, siksi keskityn käsittelemään teatterin elinkaarta sen ohjelmiston kautta.</p> <p>Teatteri Kehä III juhli 20-vuotista taivaltaan marraskuussa 2006, ja vaihtoi samalla nimensä Teatteri Vantaaksi.</p>			
Teos/Esitys/Produktio			
Säilytyspaikka Taideteollisen korkeakoulun kirjasto, Aralis-kirjastokeskus			
Avainsanat Historiikki, Teatteri Kehä III, Teatteri Vantaa, Silkkisali, Anne Nielsen, Matti Pasanen, teatteriryhmä, teatteriyrittäjä			

Degree Programme in Performing Arts		Specialisation	
Author Anu-Riikka Vilhunen			
Title Along Kehä III Motorway. 20 Years of Professional Theatre in Vantaa.			
Tutor(s) Pia Houni			
Type of Work Final Project	Date 16 April, 2007	Number of pages + appendices 39 +3	
<p>Teatteri Kehä III was founded in 1986. It was and still is the first professional theatre in Vantaa. The theatre was one of the first small theatre groups which wanted to be free and really stand behind their artistic work.</p> <p>Keeping things going has demanded a lot of patience, creativity and belief in the importance of theatre institutions along the years. Despite its small size Teatteri Kehä III has not been afraid to take huge artistic and economical risks. In 1995 Kehä III founded a stage of its own in a closed flag factory without any help from the community. The perpetual lack of money is the biggest problem of all the small theatre groups. Luckily there are people who are willing to practice their vocation no matter what.</p> <p>For this historical survey I have examined Teatteri Kehä III's archives: red records and reports, and studied the theatres annual reports and programs. I have also interviewed people who have worked in this theatre during the 20 years of its existence.</p> <p>The number of plays Teatteri Kehä III has produced is enormous and that is why I concentrate on studying its years by the repertoire.</p> <p>Teatteri Kehä III celebrated its 20 years long journey in November 2006 and changed its name to Teatteri Vantaa.</p>			
Work / Performance / Project			
Place of Storage Aralis Library and Information Center, Helsinki			
Keywords teatteri kehä III, Finnish theatre, teatteri vantaa, theatre history			

Vanhassa vitsissä mies kättää Jumalalta: ”Anna minun voittaa lotossa.”

Mies jatkaa päivästä ja kuukaudesta toiseen ”Anna minun voittaa lotossa.”

Ja lopulta taivas repeää ja kyllästynyt ääni sanoo: ”Rupea lottoamaan.”

David Mamet: Tosi ja epätosi

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	OIVALLUS	3
3	UUDEN TEATTERIN ENSIASKELEET 1985-1989	4
3.1	Savannah Bay	4
3.2	Hautajaiset huvilalla	7
3.3	Lady Lazarus	8
4	MURROSIKÄ VERNISSASSA 1990-1994	10
5	SILKKISALIN SYNTY JA ”GERMAANINEN” KAUSI 1995-2000	16
5.1	Onnistunut avaus: Clara S	19
5.2	Sallas, Tabori ja Duras	21
5.3	Lepola, Leni ja Gulliver	22
6	MUSIIKKITEATTERIA JA HUPAILUJA 2000-2004	26
7	20-VUOTIAS -NYKYHETKI JA TULEVAISUUS 2005-	30
8	LOPUKSI	37
	LÄHTEET	39
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Jos saisin lottovoiton perustaisin teatterin...

Vuonna 1986 Vantaalla tehtiin historiaa; silloin pidettiin Teatteri Kehä III:n perustava kokous. Historiallinen tapahtuma oli siksi, että näin sai alkunsa Vantaan ensimmäinen ammattimainen puheteatteri. Teatterin toimintaideana oli, nimensä mukaisesti, viedä teatteria Vantaan lähiöihin, lähelle sen ihmisiä.

Teatteri Kehä III on ensimmäisiä vapaita teatteriryhmiä, jotka hakivat omaa tapaansa tehdä teatteria. Nämä ryhmät halusivat itse päättää mitä esitetään, missä ja kenelle. Tärkeää oli, että jokainen teatterissa toimiva voi taiteellisesti sitoutua lopputulokseen. Samoista syistä freelanceriksi jättäytyminen yleistyi 1980-luvulla. Teatteri Kehä III:n taiteellinen henkilökunta onkin palkattu aina produktiokohtaisesti.

Pienen teatterin pyörittäminen on vaatinut sinnikkyyttä, kekseliäisyyttä, ja uskoa teatterin tarpeellisuuteen. Pienuudestaan huolimatta Teatteri Kehä III ei ole pelännyt ottaa suuria taiteellisia ja taloudellisia riskejä. Oman tilan kunnostaminen vuonna 1995 tyhjillään olleeseen Tikkurilan Silkkitehtaaseen ilman yhteiskunnallista tukea oli rohkea, ja ihailua herättävä kulttuuriteko.

Teatteri Kehä III on kantaesittänyt suuren joukon eurooppalaisia näytelmiä, ja ollut usein aikaansa edellä mitä esitysten teemoihin tulee. Yhtenä motiivina kokeellisillekin tuotannoille on ollut apurahojen saanti; uudet tekstit ja ideat kun ovat saaneet helpommin tukea. Pienten teattereiden suurin ongelma on ainainen rahanpuute.

Onneksi on ihmisiä, jotka puutteesta huolimatta jaksavat uskoa unelmiinsa ja ryhtyvät tekemään niistä totta. Ilman tekosyitä.

Tämän historiikin kokoamista varten olen käynyt läpi Teatteri kehä III:n arkistoja: lukenut kokousten pöytäkirjoja ja toimintasuunnitelmia, sekä tutkinut teatterin vuosikirjoja ja esitysten käsiohjelmaa. Olen myös haastatellut vuosien varrella Teatteri Kehä III:ssa toimineita ihmisiä. Joidenkin työskentelystä juuri tässä teatterissa on kulunut jo pitkä aika. Mutta kuten ohjaaja Maiju Sallas asian ilmaisi: ”Kaikki mukana olleet tuntuivat olevan hyvin ylpeitä tästä pienestä teatterista, jossa oli toteutettu monta taiteellisesti hyvin kiinnostavaa produktiota.”

Teatteriesitys katoaa esiripun laskeuduttua, ja jää elämään ainoastaan katsojan muistoissa. Ainoa jäljelle jäävä konkreettinen todiste tapahtumasta on kirjoitettu kritiikki, joka sekin on vain yhden ihmisen subjektiivinen näkemys. Historian kirjoittajan työ on aina valintojen tekemistä ja tukintaa. On mietittävä mikä saatavilla olevassa materiaalissa on oleellista asian mahdollisimman totuudenmukaisen välittymisen kannalta. Kuten Thomas Postlewait kirjoittaa artikkelissaan: ”Tapahtuman dokumentoitu luonne on seurausta ja riippuvainen sarjasta alkuehtoja: mikä merkitään muistiin, miten tapahtuma esitetään, milloin ja missä, kenen toimesta ja miksi se tallennettiin. Lisäksi tapahtuman tallentaja ymmärsi sen erityisestä näkökulmasta ja hahmotti sen jostain kontekstista käsin.”(Postlewait 1991, 12)

Kehä III:n tuottamien esitysten määrä on valtava ja hyvin monipuolinen, siksi keskityn käsittelemään teatterin elinkaarta juuri sen ohjelmiston kautta. Kun ensi-iltojen listaa käy läpi, on helppo havaita teatterin kentällä eri aikoina vallinneet tendenssit. Kehä III on osannut vastata teatteriyleisön muuttuviin tarpeisiin. Se onkin ollut välttämätöntä, jotta on voitu kilpailla Helsingin runsaan teatteritarjonnan kanssa.

Teatteri Kehä III juhli 20-vuotista taivaltaan marraskuussa 2006, ja vaihtoi samalla nimensä Teatteri Vantaaksi. Vantaan kulttuuritarjontaan antamansa panoksen vuoksi tämä teatteri on taatusti uuden nimensä ansainnut.

2 OIVALLUS

Vuonna 1983 oopperalaulaja Matti Pasanen oli Kansallisoopperan kanssa esiintymismatkalla New Yorkissa. Suomalaiset esittivät Metropolitanissa oopperat *Viimeiset kiusaukset* ja *Punainen viiva*. Kaupunkiin tutustuessaan Pasanen eksyi teatteriin, jossa esitettiin Seitsemää samuraita kolmen englantilaismiimikon voimin. Miehet esiintyivät pari kertaa päivässä vain muutaman katsojan yleisöille, vaikka shown taso oli selvästi alan huippua.

Esitys tuotti Matti Pasaselle ahaa-elämyksen; ihminen voi tehdä sitä mitä eniten haluaa, kukaan ei estä. Täytyy kääriä hihat ja ruveta hommiin, eikä jäädä odottamaan lottovoittoa. Ajatus omasta teatterista jäi hänen mieleensä hautumaan.

Moving Picture Mime Show- miimikkoryhmän kuukausien uurastus palkittiin: heidän lahjakkuutensa huomattiin ja heistä tuli kuuluisia, maailmaa kiertäviä taiteilijoita.

Vapaudenpatsas, New York 1983. Kuva: Matti Pasanen

3 UUDEN TEATTERIN ENSIASKELEET 1985-1989

Vuonna 1985 Helsinki vaati, että Vantaan pitää osallistua Helsingin kaupunginteatterin ylläpitoon, koska sillä ei ollut omaa ammattiteatteria. Kyse oli tietysti suurista rahasummista, joille olisi varmasti ollut käyttöä myös Vantaalla. Matti Pasanen, paljasjalkainen vantaalainen näki hetkensä tulleen: ”Mä menin kotiin, ja sanoin Annelle, että nyt perustetaan teatteri!”. Matti Pasasen puoliso Anne Nielsen toimi tuolloin MTV-teatterin kuukausipalkkaisena näyttelijänä, mutta virka ei tarjonnut tarpeeksi haasteita, tai edes töitä.

Ja niin haettiin tukea Slawomir Mrozekin *Stripteaselle*, jota oli tarkoitus esittää pariskunnan autotallissa. Valtio myönsi hankkeelle Uudenmaanläänin 8000 markan kohdeapurahan, ja Teatteri Kehä III:n synnyttyä raukesivat Helsingin vaateet. (Liite 2)

Mukaan teatterin perustamisproduktioon pyydettiin Matti Pasasen työtoverit parin vuoden näyttelijäkiinnityksen ajoilta Hämeenlinnan kaupunginteatterista: lavastaja Tiina Makkonen, ohjaaja Timo Paavola, valo- ja äänisuunnittelija Kimmo Sillantie, sekä Makkosen äiti, näyttelijä Leila Itkonen. Matti Pasanen keksi nimen Teatteri Kehä III. Nimi oli tarkoituksella hiukan provokatiivinen, olisihan teatteri kiertävä ja sen ensimmäinen ensi-ilta pidettäisiin muualla kuin Helsingin keskustassa.

3.1 Savannah Bay

Anne Nielsen oli tutustunut MTV-teatterissa dramaturgi Leena Virtaseen, joka ehdotti teatterin ensimmäiseksi näytelmäksi Marguerite Durasin tekstiä *Savannah Bay*. Duras ei ollut tuolloin Suomessa vielä erityisen tunnettu. Hänen ehkä kuuluisin romaaninsa *Rakastaja* ilmestyi meillä vuonna 1985, ja muu tuotanto alkoi herättää kiinnostusta vasta sen jälkeen.

Savannah Bay on unenomainen kuvaus vanhenevan näyttelijättären (Leila Itkonen) ja nuoren naisen (Anne Nielsen) erikoislaatuista tapaamisista, joissa tavoitellaan menneisyyden haamuja, ja muistellaan nuoruuden polttavaa rakkautta.

Kesällä 1986 aloitettiin näytelmän lukuharjoitukset ranskan- ja saksankielisistä käsikirjoituksista. Jukka Mannerkorven suomennos valmistui elokuun lopussa, jolloin uusi teatteriryhmä otti yhteyttä Vantaan kaupunkiin harjoitustilan löytämiseksi. Lokakuun alussa kaupunki myönsi 10-vuotisjuhlarahastostaan Teatteri Kehä III:lle 29 300 markkaa näytelmän tuottamiseen, ja tilasi ensi-illan Tikkurilassa sijaitsevan Peltolan koulun auditorioon.

Teatterin perustajat *Savannah Bayn* lavasteissa 1986: Leena Virtanen, Matti Pasanen, Tiina Makkonen, Timo Paavola, Leila Itkonen, Anne Nielsen ja Kimmo Sillantie.

Koska kaikki mukana olevat valmistelivat ensi-iltaa oman työnsä ohella, oli harjoitusaika varsin raskas. Jotkut tehtävät hoidettiin enemmän tai vähemmän ”etänä”: ”Ketta Vartiainen, joka oli pukusuunnittelijana Vaasassa lähetti... kerran tavattiin niin sitten tuli paketti että tässä on teidän puvut. Valkattiin sieltä sitten.” (Nielsen, haastattelu 15.1.2007)

Savannah Bay sai ensi-iltansa 28.11.1986. Kriitikko Hannu Harju kirjoittaa Uuden Suomen artikkelissaan 2.12.1986 näin: ”Esityksen soisi syventyvän – sen verran hyvän ja syvän tekstin ensiesityksestä on kyse. Samaa rohkeutta kuin näytelmään tarttumiseen tarvittiin, olisi kaivannut myös sen toteutukseen. Mutta ensimmäiseksi vantaalaiseksi ammattiteatteriesitykseksi ei silti läheskään mitäänsanomatonta teatteria”.

Savannah Bay haluttiin viedä myös helsinkiläisten nähtäväksi. Paikaksi löydettiin entinen elokuvateatteri Corona Mannerheimintielle.

Lehdessä luki, että Aki Kaurismäki on vuokrannut Astor- teatterin Erottajalla ja että ne aloittaa keväällä siellä esitystoiminnan ja että se on tyhjillään. Mä sain oopperan maskeeraajalta Terävän Inkeriltä Aki Kaurismäen puhelinnumeron ja mä soitin sille että täällä Pasasen Matti Teatteri Kehä III:sta, että lainaisitko meille sitä teidän teatteria. ”No se ei nyt käy, mutta kävisikö joku seuraavista: Sininen kuu, Ritz, Corona”. No, otetaan se Ritz kun se on niin ranskalainen siinä Hesperian kadulla. Käytiin katsomassa ja nähtiin sielumme silmillä se esitys siellä. Sit menee viikko: ”Täällä Aki. Valitettavasti Ritz ei käy. Sopsisiko Corona tai Sininen kuu”. Otetaan Corona. ”Hyvä on. Mene sitten Finnkinoon Kaisaniemenkatu 2. Hae sieltä avaimet”. Mä hain, koskaan en nähnyt Aki Kaurismäkeä, eikä meiltä koskaan peritty siitä vuokraa.
(Pasanen, haastattelu 15.1.2007)

Elokuvateatteri Coronaa valmisteltiin esityskuntoon pääasiassa öisin. Lavastukseen kuuluneen flyygelin siirtäminen Vantaalta Helsinkiin osoittautui hankalaksi. Auto, jonka katolla sitä kuljetettiin, jäi moottoritien varteen, eikä soitin lopulta mahtunut sisään teatterin ovista. Pasanen, ja apuna ollut Kimmo Sillantie päättivät hakata flyygelin jalat irti sorkkaraudoilla. Kovassa pakkasessa sisäpihalla metelöivät miehet saivat naapuruston jakamattoman huomion. Vapaaliput onneksi lepyttivät yörauhansa menettäneet.

Kuva ja kuvateksti Ilse Raution artikkelista 1987.

Helsingin uusintaensi-ilta pidettiin 21.1.1987. Näin Helsingin Sanomien Ilse Rautio (1987) kuvailee valmisteluja: ”Ensi iltaa edeltävänä päivänä Coronan aula on vielä sekasorron valassa. Sähköjohtojen, kahvikeittimen ja irtotuolien seurassa juoksentelevat

seitsenviikkoinen teatterikoira Viljami ja teatterilapsi Kanerva, joka on viettänyt puolet elämästään vanhempien näyttämötemppeja katsellen. Pasanen [Matti] paimentaa perheen nuorimmaisista tuotantopäällikön hommiensa ohella samaan aikaan kun äiti huhkii näyttämöllä naisten töissä tunteiden koko skaalaa yhdessä Leila Itkosen kanssa.”

Muutaman hiljaisen illan jälkeen viidakkorumpu oli tehnyt tehtävänsä, ja viimeisissä esityksissä entinen elokuvateatteri oli miltei täynnä. Coronan kahden viikon esityksiperiodin jälkeen Savannah Bay keikkaili myös Espoossa ja Vantaalla.

Uuden teatterin syntyminen ja sen ensimmäinen ensi-ilta sai paljon huomiota. Vantaalla oli jo muutaman vuoden ajan käyty keskustelua oman teatterin perustamisesta. Teatteri-lehti esitti numerossaan 5/1987, että Vantaan tulisi perustaa kaupunginteatteri Kehä III:n ympärille. Tuolloin, vuonna 1987, Tikkurilan keskustaan oli suunnitteilla ns. Vantaa-talo, joka pitäisi sisällään 700-paikkaisen teatterisalin. Talon rakentamiseen ei kuitenkaan ollut varattu rahaa. Vantaan ajatus oman teatterin perustamisesta oli seuraavan kaltainen: perustetaan teatteritalo, jonne sitten kotiutuu harrastajaryhmä. Kyvykkäimmät heistä siirtyvät myöhemmin ammattilaisiksi. Teatteri Kehä III:n syntymä sekoitti Vantaan vahvasti harrastajapohjalla toiminutta teatterikenttää.

3.2 Hautajaiset huvilalla

Teatteri Kehä III on Suomen ensimmäisiä teattereita, joissa taiteellinen henkilökunta palkataan produktiokohtaisesti. Teatterin toisessa tuotannossa *Hautajaiset huvilalla* näyttelijöitä olikin Anne Nielsenin lisäksi jo viisi: Leila Itkonen, Eero Melasniemi, Eero Saarinen, Ulla-Sisko Tamminen ja Simo Tamminen.

Ranskalaisen Yasmina Rezan näytelmän kantaesitys sai ensi-iltansa Martinus -salissa maaliskuussa 1988. Leena Virtasen löytämän tekstin oikeuksien ostaminen ei sujunut hankaluuksitta: kolmessa suuressa teatterissa oltiin kiinnostuneita sen esittämisestä. Esitys toteutettiin lopulta Vantaan ja Espoon yhteistuella. Tuen ehtona oli, että näytelmää esitettäisiin kummassakin kaupungissa kuusi kertaa kevään 1988 aikana. Espoossa oltiin kiinnostuneita kaupunginteatterin perustamisesta Helsingin seutukuntiin tämän yhteistyöproduktion pohjalta. Ja Espooseenhan sellainen perustettiinkin...

Ensi-illan jälkeen *Hautajaiset huvilalla* kiersi koulujen auditorioita ja monitoimitaloja. Myöhemmin muun muassa *Taide* -näytelmällään mainetta niittäneen kirjailijan teksti oli tekijöiden mielestä hienoa, jopa tsehovilaista. Työryhmä ei kuitenkaan onnistunut pääsemään näytelmän ytimeen, ja sen ymmärtäminen jäi puolitiehen. Asiaa ei varmaankaan auttanut jatkuvasti vaihtuva esitystila. Näytelmän vastaanotto oli ristiriitaista. Uuden Suomen murska-arvosteluissa teatterille ehdotettiin kansannäytelmälinjalle siirtymistä. Jos teatterin toiminta olisi päättynyt tähän, se olisi tapahtunut jollain tapaa luontevasti. Perustajajäsen Kimmo Sillantien tapaturmainen kuolema järkytti koko ryhmää, ja loi surun varjon seuraavan produktion ylle.

3.3 Lady Lazarus

Hautajaiset huvilalla -kokemuksesta huolimatta Teatteri Kehä III päätti kuitenkin jatkaa kunnianhimoisella linjallaan, ja tuottaa näytelmän runoilija Sylvia Plathin elämästä. Vantaan kulttuurilautakunta ehdotti 20 000 markan tuotantotuen myöntämistä produktiolle. Kaupunginhallitus kuitenkin hylkäsi esityksen. Takaiskusta huolimatta näytelmän valmistelua jatkettiin. Dramaturgi Leena Virtasen koostaman esityksen ohjaajaksi saatiin Kaija Viinikainen Kuopion Kaupunginteatterista. Sylvia Plathin kahta eri puolta tulkitsivat Anne Nielsen ja Kaija Pakarinen. Koko työryhmä osallistui alusta lähtien näytelmän valmistamiseen. Esityksestä päätettiin tehdä helposti liikuteltava ja teatteritilasta riippumaton, jotta se sopisi Vantaan puutteellisiin teatteritiloihin.

Teatteri Kehä III oli lyhyen historiansa aikana saanut runsaasti näkyvyyttä lehdistössä vantaalaisen kulttuurin edustajana. Näytelmää oli tarkoitus esittää Vantaalla, mutta kun ei ollut rahaa, ei ollut tilaakaan. Kun apuraha-anomukset hylättiin, ei teatterilla ollut muuta vaihtoehtoa kuin siirtää esitys Helsinkiin. Joulukuun 1988 lopusta lähtien harjoitustilana toimi Teatteri Pieni Suomi Fredrikin torilla, jossa työryhmä sai harjoitella ilmaiseksi. Tästä huolimatta teatteri oli konkurssin partaalla, ja tilanteen helpottamiseksi *Hautajaiset huvilalla* -ohjaaja Timo Paavola jätti palkkansa nostamatta. Kuukautta ennen ensi-iltaa tuotantopäällikkö Matti Pasanen otti henkilökohtaisen pankkilainan, ja teatteri sai näin 10 000 markkaa lisää tuotantokustannusten peittämiseen. Teatterinjohtaja Heikki Mäkelä lupasi Fredan tilan myös esityskäyttöön. Lady Lazarus –kuvia Sylvia Plathin elämästä sai ensi-iltansa 22.1.1989. Se synnytettiin

ilman korvauksia tai palkkoja, mutta se oli tekijöilleen rakas, eikä sen tekemiseen käytettyä aikaa laskettu.

Ensimmäiset esitykset Anne Nielsen ja Kaija Pakarinen näyttelivät tyhjille saleille, kunnes Ilta-Sanomien Liisa Talvitien iso etusivunjuttu(28.1.1989), ja Jukka Kajavan arvostelu Helsingin Sanomissa(10.2.1989) julkaistiin. Kajava kirjoittaa artikkelissaan: ”Fredrikintorin teatteriin oli keskiviikkona saapunut 12 katsojaa, yksi kriitikko ja yksi palomies Lady Lazaruksen nähdäkseen. Humppaa, showta tai mukavaa iltaa kaipaavat älkööt menkökään, Lady Lazarus ei ole teille. Ihmisyyteen liittyvästä äärettömän tinkimättömyyden reuna-alueesta esitys kuitenkin puhuu vahvoin kääntein. Kehä III:n esitys on ansainnut tyhjiä saleja paremman kohtalon.”(Kajava 1989)

Lady Lazarus sai paljon kiitosta ja katsojia. Sylvia Plathin täydelliseen äitiyteen ja taiteilijuuteen pyrkivää, mutta itsemurhaan päätyvää elämää käsiteltiin Kehä III:n esityksessä tyylikkäästi, paatoksellisuutta välttäen. Uuden Suomen Marketta Mattila kirjoittaa 24.1.1989:

Lady Lazarus on hieno kokemus. Sylvia Plathin elämän dramatisoinnissa jos missä on kaikki mahdollisuudet tehdä täystuhhoa. Itsemurhan tehnyt runoilija, vihainen sisar ja niin hauras: jatkosarjan osa se ja se. Täyttä tavaraa tiedostaville pikkunaisille. Teatteri Kehä III:n naiset tekevät työtä kovemmilla kierroksilla. He näyttelivät älykkäästi. Eivät tuhlaa turhaa empatiaa, vaan Lady Lazarus on esimerkillisen elastista, tunnetiloissaan asteesta toiseen kissamaisen kauniisti liukuvaa teatteria. (Mattila 1989)

Pienen Suomen tiloissa esitys viipyi kuukauden, jonka jälkeen siitä tuli kiertävä. Se mm. vieraili Kajaanin sanassa ja sävelessä. TV 1 teki *Lady Lazaruksesta* taltioinnin, joka esitettiin kansainvälisenä naistenpäivänä.

Lady Lazarus keikalla vantaalaisella koululla 1989. Keskellä Kaija Pakarinen ja Anne Nielsen.

Kestämättömän taloudellisen tilanteen painaessa päälle Matti Pasanen kirjoitti Vantaan kaupungille 20 000 markan avustusanomuksen yhdistyksen lopettamiseksi. Se nostatti pienen kohun, tällaista kun ei ole tapana tehdä. Ja lopulta produktiolle luvattu 20 000 markan apuraha myönnettiin.

Matti Pasanen reippaudesta kertoo seuraavakin sattumus: Lady Lazaruksen esitys oli alkamassa, mutta elävää tulta valvomaan pyydetty palomies ei jostain syystä ollut vielä saapunut paikalle. Röntäsateen kastelemissa vaatteissa istuva yleisö koki yllätyksen, kun Pasanen otti ohjat käsiinsä, ilmoitti tilanteen, ja lupasi laulaa palomiehen tuloon saakka. Konsertista tuli 45 minuuttinen.

4 MURROSIKÄ VERNISSASSA 1990-1994

Monitoimitalo Vernissa, entinen vernissatehdas, aloitti toimintansa Tikkurilassa vuonna 1990, ja sieltä Teatteri Kehä III löysi itselleen tukikohdan. Talon toiminnanjohtaja Anneli Nikolajeff otti teatterin siipiensä suojaan ja toimi tärkeänä kannustajana. Vernissan suojissa kokeiltiin monen moista: tehtiin teatteria lapsille ja kouluikäisille, sekä löydettiin musiikkiteatteri. Viattomuuden aika loppui: tajuttiin pienen teatteriryhmän resurssit, ja niiden puute. Oman tilan tarve saavutti akuutin pisteensä.

Annika Idströmin *Veljeni Sebastian*-romaanin dramatisointi oli Vernissan monitoimisalin ensimmäinen teatteriesitys. Ennen salin valmistumista näytelmää harjoiteltiin läheisissä kouluissa, ja Vernissan jo valmiissa yläkerrassa. *Veljeni Sebastian* on liian varhain aikuistumaan joutuvan pojan kasvutarina.

Harjoitusjakso oli rankka ja intensiivinen. Pääroolia, 11-vuotiasta Anttia näytelmässä esitti Teatterikorkeakoulun kolmasluokkalainen Ari-Kyösti Seppo, joka kuvailee tuntojaan viikkoja ennen ensi-iltaa näin: ”Roolin kanssa mä oon helisemässä! Punaista lankaa en ole vielä löytänyt, vaan olen hakenut rooliani pohjia myöten. Olen ihan kusessa, ei tämä mikään läpihuutojuttu ole. Turvalliselta tuntuu silti, ei tämä ihan pieleenkään tule menemään.”(Pulkkinen 1990)

Käsikirjoitusta hiottiin tehdessä, ja sen vuoksi dramaturgi Leena Virtanen oli harjoituksissa läsnä. Hän kuvaa dramatisointiprosessia Vantaan Seudussa 28.10.1990 näin: ”Suurin ongelma oli se, että yhden ihmisen ajatukset, se mikä liikkui hänen päänsä sisällä oli muokattava toimivaksi kokonaisuudeksi.”

Kaija Viinikaisen ohjaama näytelmä oli muodoltaan episodimainen, ja jotkut näyttelijöistä esittivät useita rooleja. Ilta-Sanomien Eira Mollberg kirjoittaa ensi-ilta näytöksen nähtyään:

Kehä III:n ryhmän esitys on lähes kokonaan voimakasta ja vangitsevaa. Koomisuuden mukaan saamisesta huolimatta viihteellisyys on vältetty. Tarina kuljettaa yleisön tajuntaa kohti ihmismielen arvoituksellisia valtakuntia. Lähes mutta ei aivan riittävästi; lopun ylösnousemuksen ja anteeksiantoon liittyvät kohtaukset jäävät irrallisiksi. Ne antavat aiheita epäilyyn, että kaikesta muusta hyvin vakuuttavasta huolimatta ryhmä ei ole selvittänyt suhdettaan tarinaan loppuun asti. On vaikea määritellä vastavoima eli hyvyys kun pahuus on koko ajan niin voimakkaasti läsnä. (Mollberg 1990)

Yleisössä oli koululaisryhmiä, ja esitys oli myös tilattavissa. Sari Salmelan lavastus oli haasteellinen, mutta tehokas. Se oli VR:n varikoilta kerättyä rautaa, lähiöankeuden kuvausta. Esitys vieraili Oulun lasten- ja nuorten teatteripäivillä.

Samana vuonna 1990 Vantaan kaupungin kulttuuritoimi päätti tuottaa oman lastenteatteriesityksen *Kolme kovista*. Sen teksti oli Ilpo Tiihosen, ja ohjaus Tarja Saikkosen. Anne Nielsen pyydettiin siihen näyttelijäksi. Mukana näyttelemässä oli myös Isto Turpeinen, nykyinen Vantaan tanssiopiston vararehtori, Mikko Roiha, nuori harrastaja Tikkurilan teatterista, sekä Timo Hannelin. Näytelmää esitettiin paljon, ja lopulta se luovutettiin Kehä III:lle, jonka ohjelmistossa se jatkoi vielä pitkään.

Anne Nielsenin ja Merja Ikkelän tuotekehityksen tuloksena lanseerattiin vuonna 1991 lasten musiikki-ilottelu *Tohtori Polosen lauluklinikka*. Idea esitykseen saatiin kirpputorilta löytyneestä tohtori Kirpilän vastaanoton lipastosta, jonka Nielsen oli maalannut iloisin väreihin. Luontaistuotetohtori Tolonen vääntyi tohtori Poloseksi, ja häntä assisteeraava hoitaja sai nimen Eeva Pilleri. Yhdessä nämä kaksi kiertävät parantamassa ihmisiä laulun voimalla. Merja Ikkelän tulkitsemasta viiksekkästä tohtorista tuli pulleavatsainen herra, osaksi ehkä siitä syystä että Ikkela odotti silloin kuopustaan. Myöhemmin mahan korvasi tyyny...

Vernissan ensi-illassa Ikkelän hanuria, ja Nielsenin laulua oli tukemassa nelihenkinen Avanne-orkesteri. Martinus-salin konsertissa ryhmä pääsi esiintymään Vantaan viihdeorkesterin kanssa.

Lauluklinikka keikkailee vieläkin satunnaisesti, ja vaikka sen tehoa ei ole todistettu lääkkeeltä vaaditulla tavalla, se auttaa myös aikuisen yleisön vaivoihin.

Kolme kovista: Anne Nielsen, Isto Turpeinen, Mikko Roiha ja Timo Hannelin(takana).

Tohtori Polonen henkilökuntineen: Anne Nielsen, Merja Ikkela ja Avanne -orkesteri. Kuva: Harri Lavi

Teatterikorkeakoulun täydennyskursseilla käytyään Anne Nielsen oli saanut laulunopettaja Eija Orpanalta pinkan Josef Kosman ja Jacques Prèvertin lauluja. Ne tuntuivat ”omilta”, ja vuonna 1991 niihin päätettiin tarttua. Joku keksi, että ohjaaja-näyttelijä-kirjailija Pirkko Saisio saattaisi olla kiinnostunut tekemään esityksen laulujen pohjalta. Niin olikin, jopa siinä määrin, että hän paitsi kirjoitti laulujen ympärille löyhän sidetarinan, myös ohjasi ja näytteli esityksessä.

Saara Villa suomensi laulut, ja käänsi mm. tutun ikivihreän *Kuolleet lehdet* (Les feuilles mortes) uudelleen muotoon *Kuihtuneet lehdet*. Lauluja säestämään saatiin kolmen hengen yhtye, jonka instrumenttiosaamiseen kuuluivat hanuri, kontrabasso, piano ja viulu. Kun Second-hand shop *Play it again Sam*:istä Kruununhaasta löytyi vielä tunnelmaan sopiva puvustus, elämänmakuinen teos *Rakastuneet lapset* oli valmis yleisön nautittavaksi.

Viisi ensimmäistä vuottaan teatteri oli ollut lehdistön lempilapsi, ja yhtäkkiä edes kriitikkoa ei saatu paikalle.

Se on aina sama juttu, että jos tekee jonkun hienon jutun josta tykätään, niin se ottaa hirveesti päähän kun ei ole sellaista koneistoa niin kuin isoilla teattereilla isoon ilmoitteluun ja markkinointiin ja myyntiin. Se olis ansainnut sen todella.
(Nielsen, haastattelu 22.1.2007)

Julkisuudenpuutteen lisäksi Kehä III:ssa huomattiin, että aina ei voi luottaa. Teatterin silloinen markkinointihenkilö oli vakuutteluistaan huolimatta jättänyt röyhkeästi työnsä tekemättä.

Rakastuneet lapset: Markus Fagerudd, Jussi Tuurna , Merja Ikkela, Pirkko Saisio ja Anne Nielsen. Kuva: Pirjo Honkasalo

Teatteri Kehä III sai vuonna 1991 kotikaupungiltaan tunnustuksena Vantaa -palkinnon.

Rakastuneitten lasten jälkeen Nielsenin yhteistyö Merja Ikkelan kanssa alkoi toden teolla; löytyi ranskalainen tyyli joka tuntui omalta. Laulamiseen panostaminen sai Nielsenin jopa luopumaan tupakanpoltosta.

Sävel sinulle -tangon parhaimmistoa vuonna 1992 jatkoi musiikillisella linjalla. Savoy -teatterissa ensi-iltansa saanut konsertti koostui 50-luvun tangoista, joita Anne Nielsen ja Matti Pasanen tulkitsivat. Tunnin pituinen konsertti oli nostalgisuudessaan vetovoimainen ja helppo myydä.

Lokakuussa Kehä III:ssa aloitettiin David Mamet'in kahdelle näyttelijälle kirjoittamalla näytelmällä *Metsä*. Siinä löyhästi toisiinsa sitoutuneet nuori mies ja nainen viettävät viikonloppua kesämökillä juoden ja naiden. Näytelmän ohjasi Kaija Viinikainen. Esityksen tekoprosessi oli rankka paitsi näytelmän teemojen vuoksi, myös siksi että lavasteet olivat isot, ja harjoitusaika lyhyt.

Upean lavastuksen suunnitteli Tiina Makkonen. Se sisälsi säkkikaupalla kuihtuneita lehtiä, kulissitalon, sekä vesipumpun, jolla saatiin aikaan veden ropina talon kattoon. Vernissan salissa toimi samaan aikaan Tikkurilan teatteri, ja siksi lavasteet piti lähes joka esityksen jälkeen, lähinnä näyttelijöiden Anne Nielsenin ja Jukka Pitkäsen toimesta, purkaa varastoihin. Voidaan sanoa, että Metsän lavastus vauhditti oma tila-ajatuksen syntymistä.

Karhunpentu Kainehak vuonna 1993, ja *Maalaishiiri ja kaupunkilaishiiri* vuonna 1994 olivat Helka-Maria Kinnusen ja Anne Nielsenin suurta ihastusta herättäneitä lastenesityksiä. Kummassakin tarinassa pääosissa olivat eläinnuket. Esitykset olivat monille lapsille ensimmäisiä teatterikokemuksia, ja nallesatu Kainehakia ovat monet muistelleet vuosia jälkeenpäinkin. Teatterisihteeri Paula Huovinen muistelee: ”Se oli ihanaa mimmosen vaikutuksen se esitys teki. Pisti ajattelemaan miten pienet lapset kokee teatterin. Miten hirveen tärkeitä näille videoajan lapsille on nää ihan oikeat esitykset.” (Huovinen, haastattelu 22.1.2007) Kinnunen ja Nielsen tekivät vähän tilaa vievällä *Karhunpentu Kainehak* -näytelmällä myös kirjastoautokiertueen. Kumpikin esitys vieraili Inarissa Teatterikeskuksen Teatterisavotassa.

Vuonna 1993 Vernissassa nähtiin Pentti Halosen kirjoittama, ja Irina Krohnin ohjaama musikaali *Jääprinssi*. Anne Nielsen muistaa produktion kaoottisena. Ohjaajalla oli harjoituksissa mukana pieni vauvansa, jonka huolto vei tietysti oman osansa harjoitusajasta. Työryhmässä oli mukana neljä avustajaa Tikkurilan teatterista. Esityksen hienot laulut oli kirjoittanut näyttelijä Katriina Honkanen, sekä Sir Elwoodin hiljaiset värit -yhtyeestä tuttu Juha Lehti, joka toimi tuolloin Vernissassa nuoriso-ohjaajana. Tanssija Sami Saikkonen teki *Jääprinssissä* koreografi-debyyttinsä.

Samana vuonna Annen Nielsenin Teatterikouluaiikainen opettaja Toni Edelmann tuli Vernissaan kuuntelemaan Nielsenin lauluesitystä *Siinä iässä*, jossa oli mukana muutama Edelmannin säveltämä kappale. Hän kertoi säveltäneensä lauluja perustuen Märta Tikkasen *Århundradets kärlekssaga* -runokokoelmaan. Lauluista päätettiin koota esitys nimellä *Vuosisadan Rakkauslaulu*. Runojen käännökset teki Liisa Ryömä. Esityksen musiikista vastasi kolmen muusikon ryhmä: Tessa Virta, Olli Peuhu ja Jussi Liski. Säveltäjän vaimo Kiti Luostarinen toteutti esityksen video-osuuden.

Tikkasen tarinasta poimittiin parisuhteen lämpimämmät puolet, toivo ja rakkaus, eikä niitä kaikkein raadollisimpia joihin yleensä keskitytään tämän teoksen ollessa kyseessä. Vuosisadan rakkauslaulunensi-ilta pidettiin 4.7.1994 Kajaanin sanassa ja sävelessä. Esityksen laulut tallennettiin samannimiselle levyille, jolle mahtui myös Nikolai Denisovin ja säveltäjän omia tekstejä, sekä kaksi Shakespearen sonettia.

Vuosisadan rakkauslaulu vietiin Suomen rajojen ulkopuolelle pohjoismaisen apurahan voimin tukholmansuomalaisten nähtäväksi. Samalla matkalla esiinnyttiin myös Tango Parisien –konsertilla, joka oli höystetty suomalaisella tangolla. Keikan jälkeisenä päivänä Merja Ikkela ja Anne Nielsen olivat lähdössä autolautalla Suomeen. Herättyään he päättivät olla kerrankin ajoissa ja lähteä satamaan saman tien. Kävi kuitenkin niin, ettei oikeaa terminaalia tahtonut löytyä; paikalliset neuvoivat väärin tai eivät osanneet neuvoa lainkaan. Nielsen ajoi, ja Ikkela yritti tulkita Tukholman karttaa. Edestakaisen ajelun jälkeen oli jo niin kiire, etteivät naiset enää välittäneet siitä, oliko tie yksisuuntainen vai ei. Mäen päälle päästyään he näkivät oikean laivan, ja ajoivat sisään vain minuutteja ennen sen lähtöä.

Vuosisadan rakkauslaulun harjoitus Kööpenhaminan pääkirjastossa 1999. Juha Alanne, Jiri Kuronen ja Anne Nielsen.

Vuosia myöhemmin, syksyllä 1999, *Vuosisadan rakkauslaulu* vieraili Islannissa, Norjassa ja Tanskassa, jolloin sitä esitettiin alkukielellä ruotsiksi. Kiertueella esityksestä nähtiin kulttuuritalojen paljaisiin tiloihin paremmin soveltuva yksinkertaistettu versio, eikä muusikoitakaan tarvittu kuin kaksi, basisti Juha Alanne ja pianisti Jiri Kuronen, josta tulikin teatterin luotettu musiikkimies. Nielsenin tytär Kanerva Pasanen esitti kiertueella tyttärensä laulun, joka aikaisemmissa esityksissä oli kuultu nauhalta Veera Luostarisen laulamana.

Toni Edelmanin kysymys, ”eiks teillä pitäis olla oma tila?”, sai aikaan sen että asialle päätettiin vihdoinkin tehdä jotain.

5 SILKKISALIN SYNTY JA ”GERMAANINEN” KAUSI 1995-2000

Syksyllä 1994 Pasanen ja Nielsen kävivät tutustumassa Vernissan naapurissa sijaitsevaan entisen silkkitehtaan kiinteistöön, joka oli säästynyt purkutuomiolta Suomea kohdanneen laman ansiosta. Vuonna 1988 toimintansa lopettaneessa lipputehtaassa oli jo vuokralaisia; sieltä oli löytänyt toimitilan muun muassa moni käsityöläinen.

Ensin pariskunta kävi katsomassa tehdasrakennuksen Tikkurilantien puoleisen länsipäädyn huoneistoa, joka tuntui kuitenkin liian suurelta. Vanha värjäämötila rautatieaseman puoleisessa kulmassa tuntui sopivalta sekä sijaintinsa, että kokonsa puolesta. Vernissan toiminnanjohtaja Anneli Nikolajeffkin kävi katsomassa tilaa, ja vaikka sali vielä siinä vaiheessa näyttikin aika kaamealta, kannusti ottamaan sen.

Koska teatterin resurssit tilan kunnostamiseen olivat pienet, Nikolajeff kehotti Kehä III:a hankkimaan itselleen yhteistyökumppanin. Vantaan Kuvataidekoululla ei ollut lisätilan tarvetta, mutta musiikkiopiston rehtori Monna Rättyä innostui ideasta.

Yhdessä ryhdyttiin ottamaan selvää prosessin byrokraattisesta puolesta.

Rakennusvirastosta haettiin piirustuksia. Nielsenin pitämä työkirja alkoi täyttyä kummallisista rakentamiseen ja kunnostukseen liittyvistä termeistä. Ystävälliset viranomaiset antoivat neuvojaan, ja pian oltiin jo niin pitkällä että tuli toteuttamisen aika. Vantaan vapaa-ajan lautakunta suhtautui hankkeeseen myönteisesti, mutta edellytti, että remontin kustannukset olisivat alhaiset. Kaupungin remonttiraha-avustus kattoi lopulta vain viidenneksen jo karsitusta kustannusarviosta. Tästä huolimatta toimeen ryhdyttiin. Vuokrasopimus solmittiin toukokuussa, ja kesäkuussa aloitettiin työt.

Sukulaisia ja kylänmiehiä pyydettiin auttamaan suuressa ponnistuksessa. Mukaan saatiin asiantuntijoita, jotka ymmärsivät köyhää teatteria, mm. vantaalainen valosuunnittelija Ilkka Volanen, ja hänen mukanaan arkkitehti Esa Laaksonen.

Musiikkiopiston oppilaiden vanhemmista vapaaehtoiseksi ilmoittautui LVI-insinööri Reijo Haatanen. Hänen kauttaan löydettiin rakennusmestari Seppo Rättö, ja sähkösuunnittelija Ari Kortemaa, jotka tekivät työnsä talkoohinnoilla. Koska kaikki piti saada halvalla, Anne Nielsen teki löytöjä Prisman jätelavalta; ilmastointiputket saivat uuden elämän.

Silkkinä seinät oli rapattu paksusti, mutta yhdestä kohdasta oli rappaus pudonnut ja sen alta paljastunut punatiiliseinää. Rakennusmestarin mielestä sen poistaminen olisi ollut hullun hommaa. Kaksi työllistämisvaroin palkattua rakennusmiestä ottivat kuitenkin homman hoitaakseen, ja kaunis tiiliseinä saatiin näkyviin.

Pölyn laskeuduttua kaikki oli valmista, ja rakennustarkastajan hyväksyntä saatu. Kun Tallinnasta oli haettu ruokaa ja juomaa, vietettiin Kuriiritie 44:ssä harjannostajaisia riemukkaissa tunnelmissa pitkän pöydän ääressä.

Anne Nielsen ja Matti Pasanen juuri avatun Silkkinä edustalla 1995.

Kuva: Pekka Pajuvirta

Silkkinä avajaiset pidettiin 8.10.1995. Kaupunginjohtaja Pirjo Ala-Kapee oli kommentanut kaupungintalon naisia auttamaan avajaisten järjestämisessä. Kutsut painettiin kaupungin toimesta, ja se hoiti myös avajaistarjoilun. Varsinaista rahallista tukea teatterin perustamiseen ei kaupungilta kuitenkaan saatu. Lyhdyt lainattiin Ryhmäteatterista, punainen samettiesirippu Kansallisoopperan Windsorin iloisista rouvista. Tikkurila lahjoitti maalit, Lemminkäinen laatat. Avajaisvieraat istuivat Savonlinnan oopperajuhlien istuimilla. Anne Nielsen kirjoittaa avajaiskutsussa 22.9.1995: ”Olemme tehneet ankarasti työtä, jotta ”Vantaan yö ei olisi pimeä”. Tämä projektimme on ollut hieno matka: luoda omin käsin, väsyä hyvässä seurassa, oppia uusia asioita, ottaa mittaa itsestään. ”Älä hydy”, sanoi rakennusmestari, kun

yhdestoista tunti pyörähti käyntiin, niin meille kuin niille muutamille palkatuille rakentajillekin.” Kuumeiset järjestelyt jatkuivat aivan viime minuuteille ennen ovien avaamista. Unelmasta oli vihdoinkin tullut totta.

Kaupunginjohtaja Pirjo Ala-Kapee vihki teatteritilan käyttöön. Avajaisten ohjelmassa oli musiikkiopiston esityksiä, sekä *Vuosisadan rakkauslaulu*. Myös insinööri Haatasen orkesteri esiintyi, pianossa nuori Kerkko Koskinen.

Avajaisten jälkeisellä syyskaudella silkkisalissa nähtiin vierailuja, ja esitettiin omia vanhoja esityksiä kuten *Vuosisadan rakkauslaulu*. Myös Vantaan musiikkiopisto piti siellä konserttejaan. Risto Autiolta tilattu nuortennäytelmä *Ihmemies* oli saanut ensi-iltansa Silkkisalissa jo syyskuussa.

Teatteri Kehä III:n Ystävät ry perustettiin kaupunginjohtajan aloitteesta teatterin tukiyhdistykseksi keväällä 1996. Se järjesti Silkkisaliin väliaikatarjoilun, joka talkootyön ansiosta alkoi tuottaa niin paljon, että yhdistys pystyi auttamaan teatteria myös kaluste- ja laitehankinnoissa. Teatterin hyväksi järjestettiin myös tempauksia, kuten avoimien ovien Venla-tori.

Ystävien ensimmäinen puheenjohtaja oli Matti Lahtinen. Kaupungin vapaa-ajanlautakunnan jäsen oli määrätty teatterin ”kummiksi”, jollainen kaikilla kaupungin avustuksia saavilla oli. Tällainen ”tarkkailija” herätti ensin ennakkoluuloja teatterin väessä. Turhaan. Teatterin toimintaedellytyksiin tutustuttuaan Lahtinen päätti ottaa asiakseen Kehä III:n asioiden ajamisen. Sen hän tekikin. Matti Lahtisesta tuli teatterille tärkeä tuki, joka omien töidensä ohella piti teatterin puolta. Lahtisen tuttava, kulttuuriministeri Claes Andersson tuli tutustumaan Silkkisaliin ja teatterin toimintaan. Tämä vierailu vauhditti Kehä III:n teatterilain piiriin pääsyä vuonna 1997.

Uuden teatteritilan ensimmäisten vuosien ohjaustöistä vastasi pariskunta Maiju Sallas ja Untamo Lepola, joiden opiskelumaa Saksa näkyy heidän näytelmävalinnoissaan ja työtavoissaan.

5.1 Onnistunut avaus: Clara S.

Teatteritilaksi vihityn Silkkisalin ensimmäinen ensi-ilta herätti laajaa mielenkiintoa. Lavastaja Tiina Makkonen oli suositellut Kehä III:lle ohjaaja Maiju Sallasta, jonka kanssa hän oli aiemmin työskennellyt Teatterikorkeakoulussa. Sallas kertoo innostuneensa heti mahdollisuudesta ohjata ammattiteatterissa, joka ei ollut laitosteatteeri. Hän pääsi viimeinkin toteuttamaan pitkäaikaisen unelmansa, jo opiskeluaikana Berliinissä löytyneen itävaltalaisen Elfriede Jelinekin näytelmän Clara S.

Tekstin keskushahmo on säveltäjä Robert Schumannin vaimo, jonka oma pianistin- ja säveltäjänura saa väistyä miehen maineen tieltä. Näin Sallas kertoo nimihenkilöstä Kaisa Korhosen toimittamassa kirjassa Koirien ajama kettu:

...Clara Schumannissa minua kiinnosti myös katkeroituminen. Ensin hän oli kauan ihmelapsi ja kaunis, lahjakas soittaja. Keski-ikäisenä taiteilijana olo muuttui jo lapsikatraan ja rahahuolien takia mahdottomaksi, mutta vastaanotto oli vielä pahempaa. On järkyttävää lukea aikalaisten kirjeitä ja hänen soittonsa arvosteluja. Keski-ikäistä tanttia ei enää siedetty. Kuinka hänestä sitten kehkeytyi hirviö suhteessa omiin lapsiinsa, joitten hän ei antanut soittaa. (Korhonen 1998, 259)

Jelinekin näytelmässä Schumannit on sijoitettu 1920-luvulle, jolloin natsismi ja fasismi lisäsivät suosiotaan juuri kansallisromanttisen taiteen avulla. Clara Schumannin kohtalon kautta kirjailija käsittelee paitsi naisen asemaa, myös taiteen ja rahan välisiä valtakätköksiä. Näytelmä tapahtuu ”komendantti”, runoilija D’Annunzion (Tomi Salmela) residenssissä, jossa hän ylläpitää naistaiteilijoista koostuvaa ”haaremiaan”. Apuraha projektille saatiin lyhytaikaiset ammattiteatterikokeilut -momentilta. Harjoitukset aloitettiin jo syksyllä. Haastavan tekstin käännöstyön rahoitti Itävallan Suomen suurlähetystö. Maiju Sallas kertoo Jelinekin tekstin vaikeaselkoisuudesta:

Jelinek sanoo itse etsivänsä teatterissa uutta muotoa. Clara S:n henkilöt eivät ole psykologisia hahmoja vaan toistensa vastavoimia, asioiden ja asetelmien edustajia. Replikit ovat sitä tajunnan virtaa mitä ihmisillä on päässä... Viimeisissä Jelinekin näytelmissä on pelkästään yksi iso monologi, niissä ei esimerkiksi määrätä kuka mitään puhuu. (Korhonen 1998, 258)

Käännös valmistui hitaasti, ja siksi ohjaaja, lavastaja Tiina Makkonen ja valosuunnittelija Sirje Ruohtula joutuvat pitkään työskentelemään pelkän synopsiksen

varassa. Välillä työryhmäläisten usko horjui. Ohjaajan valintaan kuitenkin luotettiin, ja läpiluvussa huomattiin, että teksti oli ääneen luettuna erittäin sujuvaa. Pianisti, Claran sielua esittävä Monna Rättyä ymmärsi vaimona, äitinä ja pianistiäidin tyttärenä hyvin näytelmän teemoja, ja oli siksi tärkeänä apuna niiden tulkinnassa.

Harjoitusprosessi oli Maiju Sallaksen tapaan kokeellinen, liikkeen ja musiikin kyllästävä. Tanssija Katarina McAlester teki esityksen koreografian, ja esitti tanssijatar Carlotta Barraa -vahvasti raskaana. Kahdeksan näyttelijän, ja kolmen tilanteissa mukana toimivan muusikon joukossa ensimmäisen ammattiroolinsa teki 14-vuotias Elsa Saisio.

Helmikuinen ensi-ilta huomioitiin näyttävästi lehdistössä. Vuoden 1996 teatteritapaukset –jutussa (Teatteri-lehti 1997/1) se sai peräti neljä mainintaa. Tiina Makkosen lavastusta kuvailtiin sanalla ”kotitaidemuseo”. Näyttämön takaseinää peittivät nimittäin äärettömän kauniit ”freskot”, jotka nykyään koristavat teatterin kahviota, Café Claraa. Matalassa tehdassalissa nähtiin myös yllättävä teatteritekninen ratkaisu: kesken toisen näytöksen näyttämölle laskeutui hedelmillä katettu pöytä. Teatteri-lehti kiitti Jukka-Pekka Pajusen käännöstä, samoin kuin Sirje Ruohtulan valoja. Clara S:n tekstiä luonnehdittiin ”metataiteelliseksi luotaukseksi”.

Clara S. 1996. Katarina McAlester, Tomi Salmela, Marja-Leena Kouki ja Eeva-Maija Haukinen. Kuva: Sirje Ruohtula

Clara S:n ensi-ilta juhlat Silkkisalissa 1996. Eeva -Maija Haukinen, Elsa Saisio, Anne Nielsen ja Mailju Sallas

Myös teatteri-ihmiset löysivät tiensä katsomoon, ja groteskiksikin mainittu esitys sai heiltä ihastuneen vastaanoton. Järjettömän pituiset monologit, tai epäsovinnainen esittämistapa ei katsojia karkottanut.

Kun Clara S:n markkinointistrategiaa pohdittiin toimistolla, niin Anne yhtäkkiä tokaisi jotenkin näin, että laitetaan niin, että tämä on niin vaikeaa itävaltalaisista teatteria, ettette te siitä kukaan mitään ymmärrä. Syynä saattoi olla väsymys tai joku muu herpautuminen, mutta tulos oli kuitenkin se, että jotenkin tuohon tapaan, vaikkakin vähän diplomaattisemmin ilmaistuna sitä markkinoitiin, ja sehän oli vissiin koko ajan loppuunmyyty. (Sallas, sähköposti 11.3.2007)

Esitys oli kaikin puolin niin hedelmällinen, että kahdeksan lapsen äitiä Claraa näytellyt Nielsen alkoi odottaa kolmatta lastaan. Tämä aiheutti sen, ettei hän ollut mukana teatterin seuraavassa produktiossa.

5.2 Sallas, Tabori ja Duras

Teatteri Kehä III:n vuoden 1997 satsaus oli Maiju Sallaksen toinen opiskeluaikainen löytö *Juutalainen Western eli Valkonaama ja punanahka*. Kirjailija George Tabori (1914-) sekoittaa toisiinsa westernin ja raamatun mytologioita, ja antaa esimerkiksi juutalaisen ja intiaanin kilpailla siitä, kumpi kansa on kärsinyt enemmän. Näytelmän henkilöt ovat juutalainen Weisman, tämän kehitysvammainen tytär Ruth sekä punanahka, joka tarpeen mukaan vaihtaa ihonväriään ja kulttuuristaansa ympäristöön sopivaksi.

Syntyjään unkarilaisen, mutta 70-luvun alusta vakituisesti saksassa asuneen Taborin teos haastoi tekijänsä etsimään tapaa luoda aukea aavikko teatterin pieneen tilaan. Lavastajana, valosuunnittelijana ja valokuvaajana produktiossa toiminut Sirje Ruohutla täytti koko Silkkisalin pitkittäissuunnassa käytetyn esiintymistilan valkoisella hiekalla. Näyttelijät Erkki Saarela, Rauno Ahonen ja Outi Kaven toivat monisanaiseen ja sarkastiseen näytelmään tilan tuntua fyysisellä tekemisellään: näyttämöllä nähtiin esimerkiksi Ahosen esittämä intiaani ratsastamassa aasinluurangolla kaukaisuudesta. Juutalainen Western oli Suomen kantaesitys, ja se vieraili Tampereen teatterikesässä.

Juutalainen Western eli Valkonaama ja punanahka 1997. Erkki Saarela, Outi Kaven ja Rauno Ahonen. Kuva: Sirje Ruohutla

Kehä III tarttui Marquerite Durasin tuotantoon toisen kerran kun Pasasten kotona vuosia lojunut *La Musica II* annettiin Maiju Sallaksen luettavaksi. Tarinassa eronnut aviopari tapaa toisensa hotellissa, ja ruotii suhdettaan Durasille tyypilliseen intohimoiseen ja dramaattiseen tyyliin. Kahden hengen näytelmään lisättiin yksi henkilö, jota alkuperäiseen ei ollut kirjoitettu: hotellin pitäjätär, Marquerite Durasin alter ego. Häntä esitti Savannah Bay:stä tuttu Leila Itkonen. Miesrooliin valittu Juhani Laitala oli löytänyt argentiinalaisen tangon, ja sen avulla haettiin läheisyyttä eronneiden ihmisten välille. Tulokinnassa tavoiteltiin ”tässä ja nyt” -olotilaa. Viiltävien tunteiden näytelmää esitettiin vain 13 kertaa Kansallisteatterissa näyttelevän Juhani Laitalan muiden sitoumuksien vuoksi.

Kehä III:n vuoden 1997 toimintakertomuksessa todetaan, että julkisen tuen määrä on edelleen liian alhainen suhteessa toiminnan määrään. *La Musica II* -näytelmän tuottamiseksi oli teatterin perustajien otettava 75 000 markan lisälaina henkilökohtaisin takauksin LEL -työeläkekassasta.

Keväällä 1998 perustettiin lähestyvän kulttuurivuoden 2000 innoittamana Elämän Joki Vantaa -yhdistys. Sen tarkoituksena oli elävöittää Vantaan ja Helsingin yhteisiä juuria. Anne Nielsen oli mukana toiminnassa teatterin edustajana, ja näytteli myös pääosaa yhteistyönä toteutetussa laulunäytelmässä *Mariaanan balladi*. Esitys nähtiin elokuussa 1998 viisitoista kertaa teatterin lähellä sijaitsevalla Veinin myllyllä.

5.3 Lepola, Leni ja Gulliver

Vuonna 1998 Kehä III:n ohjaajana aloitti Untamo Lepola, joka oli puolisonsa Maiju Sallaksen tavoin suorittanut näyttämöopintoja Berliinissä. Hänenkin aloitusohjauksensa kertoi saksalaisen kulttuurihenkilön elämästä. Seppo Parkkisen kirjoittaman *Alaston kauneus* -näytelmän päähenkilö on Adolf Hitlerin elokuvaajana tunnettu Leni Riefensthal, jonka maineen loivat ja tuhosivat hänen 30-luvulla tekemänsä natsipropagandana pidetyt dokumenttinsa. Riefensthalin merkityksestä natsi-Saksalle tuli puheenaihe jälleen 2002, kun hänen viimeinen elokuvansa julkaistiin.

Esityksen dramatisoinnista vastasi koko työryhmä. Näytelmän harjoituksissa tuotettiin paljon materiaalia, josta sitten valittiin esitykseen sopivimmat ratkaisut. Ohjaaja Lepola

asui teatterilla, eivätkä näyttelijät harjoituksiin tullessaan koskaan tienneet mitä ohjaaja oli heidän varalleen keksinyt.

Siitä työstä tuli mulle joku sellanen käännekohta. Juttu, joka on ollut kaikista tärkein on Leni Riefensteinin Alaston kauneus.

Miten helppoa...Untamo saa ihmisen auki ja sillä tavalla tekemään asioita.

Koskaan ei ollut kiire, tai pelkoa perseessä, vaan aina hirveellä ilolla ja innolla tekemään. (Nielsen, haastattelu 29.1.2007)

Alaston kauneus kirjoitettiin Teatteri Kehä III:a, ja vieläpä juuri tiettyjä näyttelijöitä varten. Se varmasti vaikutti näyttelijöiden innostukseen ja eläytymiseen, ja sai Helsingin Sanomien kriitikko Jukka Kajavan kirjoittamaan: ”Anne Nielsenin nuori Leni Riefenstahl suorastaan säkenöi tarmoa, lakastumattomuutta, sensuellia vetovoimaa, luovuutta, mutta myös tiettyä ja luultavasti oikeaan osuvaa karkeutta, jota sodanaikainen kuolemankaruselli ruokki. Matti Onnismaa ja Mikko Korsulainen tekevät monista rooleistaan teräviä ja sisältönsä välittäviä tyyppejä. Monna Kamu esittää Hanni von Grammiin rakastuvaa pianistia täydellä sydämellä. Mira Kivilän suuret tunteet ovat osa Alastoman kauneuden totuudellisuutta.” (Kajava 1998)

Alaston kauneus 1998. Anne Nielsen, Mikko Korsulainen, Mira Kivilä ja Matti Onnismaa. Kuva: Jaakko Jaskari

Esityksen saamista positiivisista arvosteluista huolimatta siitä ei tullut tekijöidensä pettymykseksi yleisömenestystä. Vaikea aihe ja päähenkilön tuntemattomuus vaikuttivat niin, että joitakin esityksiä jouduttiin jopa perumaan. Näytelmän nähneisiin se kuitenkin teki suuren vaikutuksen: ”Vieläkin tulee kehuja, että paras esitys minkä olen koskaan nähnyt”, Anne Nielsen kertoo.

Klassisen sadun vuoro tuli vuonna 1999, kun Kehä III tarttui H.C. Andersenin tarinaan *Keisari ja satakieli*. Näyttelijät Anne Nielsen ja Mira Kivilä, esittivät sadun näyttämösovituksessa useita rooleja, ja käyttivät apunaan käsinukkeja. Satakielen roolissa vuorottelivat nuoret Kanerva Pasanen ja Annika Poijärvi. Lavastuksesta vastaava Sirje Ruohutla, ja puvustaja Päivi Uusitalo saivat inspiraationsa satusetä Andersenin itse leikkaamista silueteista.

Helsingin Sanomien Sirpa Pääkkönen kirjoittaa esityksestä kritiikissään: ”Teatteri Kehä III:n lastennäytelmässä lähes kaikki on kohdallaan: H.C. Andersenin ajattelemisen aihetta antava satu, hivelevän kaunis visuaalinen toteutus ja tehtäviensä tasalla olevat näyttelijät... Untamo Lepola käyttää taitavasti idän mystiikkaa. Alun varjoteatteri säilyy esityksen taustalla loppuun saakka... Musiikki poimii aineksia kiinalaisesta näyttämömusiikista ja sielunmessua muistuttavista melodioista.” (Pääkkönen 1999)

Keisari ja satakieli 1999. Mira Kivilä ja Anne Nielsen.
Kuva: Sirje Ruohutla

Keisari ja satakieli Kroatiassa 2002. Opas Ljerka Galic, Untamo Lepola, Anna-Kaisa Sturm, Mira Kivilä, Anne Nielsen ja Kanerva Pasanen.

Keisari ja satakieli vieraili kutsuttuna Kroatialaisilla nukketheaterifestivaaleilla marraskuussa 2000. Näyttelijät ja ohjaaja lensivät Zagrebiin, mutta tekniikkatiimi Erkki Planting ja Timo Kangasmaa matkasivat lavasteiden ja muun tarpeiston kanssa perille pakettiautolla. Pienen esitystilaan tottuneen ryhmän ensimmäinen esitys oli jättimäisellä neuvostoaikaisella koululla, jonka monisatapäinen oppilasjoukko heti ensimmäisen repliikin kuultuaan alkoi nauraa hohottaa hassulta kuulostavalle suomenkielelle. Hämmentävän kokemuksen jälkeisenä iltana esiinnyttiin aikuisille, ja vastaanotto oli aivan toisenlainen.

Kotona Tikkurilassa huomattiin, että esityksen nuket olivat hävinneet. Hämeenlinnan kaupunginteatterivierailu oli vielä edessä, ja niin uudet, kömpelömmät nuket teetettiin pikavauhdilla. Myöhemmin alkuperäiset löytyivät rekvisiittavaraston nurkasta...

Teatteri Kehä III:ssa oli pitkään suunniteltu Helsingin kulttuurikaupunki -projektiin kuuluvaa esityssarjaa, joka sisältäisi tapahtumia Vantaanjoen varrella Helsingin Pitäjän kirkolta aina Vanhankaupungin lahdelta asti. Esityspaikat olisivat olleet samoja, joilla virolaiset munkit 1300-luvulla pysähtyivät. Rahoituksen saaminen tälle hankkeelle ei kuitenkaan onnistunut. Idea päätettiin kuitenkin toteuttaa pienemmässä mittakaavassa, kun vuonna 2000 Korson lukiota otettiin teatteriin yhteyttä mahdollisen yhteistyön toivossa. Ohjaaja Untamo Lepola tapasi opiskelijat ja heidän opettajansa. Yhdessä mietittiin millaista teatteria olisi mahdollista tehdä Silkkitehtaan pihalla ja jokivarressa. Näiden keskustelujen pohjalta Lepola valitsi muutamasta vaihtoehtoisesta tekstistä työnsä perustaksi Jonathan Swiftin *Gulliverin retket* -teoksen, jonka tarinaan lopullisessa esityksessä oli vain harvoja viitteitä.

Gulliverin tuliyöt 2000. Veneessä Tytti Kronqvist ja Marko Putkonen.

Untamo Lepola ei halunnut tehdä perinteistä puhedraamaa, ja siksi jokivarressa nähtiin vaellusnäytelmämuotoinen esitys. Kehä III:n Gulliver (Anne Nielsen) oli nainen, joka kahdeksanlapsisen yksinhuoltajaisän naituaan lähtee maailmalle, pakoon yksitoikkoista perhe-elämää. Yleisö kerääntyi ensin teatterisaliin, mistä se kulki eri kohteissa tapahtuvien episodien kautta joen rantaan. Äänentoistolaitteita ei ollut, joten esitys kärsi luonnollisesti kesäteatterien ongelmasta, kuuluvuudesta. Musiikkina käytettiin Nicholas Lensin *Flamma Flamma (The Fire Requiem)* -teosta, joka sovitettiin yhdelle mieslaulajalle ja harpulle.

Harjoitusjaksolla kokivat aikamoisen näyn nekin perinneasuiset arabimiehet, jotka polttelivat tupakkaa Silkkisalin sisäpihalla maahanmuuttajien kohtauspaikan ulkopuolella; kuin tyhjästä ilmestyy vanhojen naisten ja miesten vetämä kirkkovene,

jonka ympärillä tanssii tusina nuoria neitoja morsiuspuvuissaan. Veneen keulassa seisoo laulava Marko Putkonen koko komeudessaan seuranaan harpisti, sekä tanssija Tytti Kronqvist pitkässä hiuslisäkkeessään. Kuin pisteenä iin päällä nähdään neitoja ruoskan kanssa paimentava, tultasyöksevä sirkustirehtööri. Nuoret avustajat eivät aivan purematta nielleet Untamon aivoituksia; fyysinen ilmaisu oli heille uutta.

Joella tapahtuvaan kohtaukseen tarvittiin vene. Vantaalainen kansanperinneaktiivi Veini Vuorela antoi teatterin käyttöön 12 metriä pitkän Saimaan lastiveneen, jonka hän oli teettänyt heinävetisessä veneveistämössä. *Gulliverin tuliöissä* oli mukana myös kirkkoveneitä, joita käytettiin kuivalla maalla muun muassa silloin, kun sellaista vedettiin markkinoiden aikaan pitkin Tikkuraittia esityksen markkinointitarkoituksessa.

Kahden tunnin väliajaton teos ajoitettiin alkamaan niin, että esityksen päättyessä oli jo pimeää. Silloin esiintyjät nousivat Saimaan lastiveneeseen ja hävisivät joenmutkaan. *Gulliverin tuliyöt* toteutettiin kulttuuripääkaupunki -projektin toiminta-avustuksen turvin, ilman apurahaa.

Joen tuovat ja vievät ominaisuudet koettiin produktion aikana konkreettisesti:

Kun aloitimme Gulliverin, meillä oli ensimmäinen tapaaminen vappuna joen rannassa. Katsoimme tulevaa jokivarren esityspaikkaa, ja minä esittelin mitä tässä kohtaa tapahtuisi. Katsoin virtaan, ja mitä näin. Joessa kellui ruumis. Sitten 112 –numero, ja palokunta paikalle. (Lepola, sähköposti 14.3.2007)

Myöhemmin keväällä joku öinen kulkija varasti lastiveneen. Se oli onneksi jumittunut joenkaarteeseen, ja voro oli jatkanut jalan.

6 MUSIIKKITEATTERIA JA HUPAILUJA 2000-2004

Täytettyään 15 vuotta, Teatteri Kehä III alkoi yleisen trendin mukaan tuottaa selkeästi viihteellisempää ohjelmistoa. Ohjelmisto oli myös hyvin musiikkiteatteripainotteista.

Lokakuussa 2000 sai ensi-iltansa Eeva Litmasen ohjaus *Aina kun voin*. Ystävättäret Anneli ja Yvonne tapaavat kahvilassa, ja puhuvat naisten elämään kuuluvista asioista, kuten miehistä. Näytelmän aikana selviää mm. että Anneli odottaa lasta Yvonnen

miehelle. Teatteri Kehä III:n *Aina kun vain* oli pienimuotoinen, helposti liikuteltava, alle tunnin kestävä esitys. Anne Nielsen ja Mira Kivilä esittivät näytelmää paitsi Silkkisalissa, myös tilauksesta niin isoilla kuin pienilläkin lavoilla ympäri Suomenmaan. Ravintolakeikoilla avustajana toimi henkilökuntaan kuuluva tarjoilija, joka tuli ja meni sovituille iskuilla. Esitys vieraili myös Ruotsissa. ”Petätkö sinä minua minun mieheni kanssa? Aina kun vain.”

Vuonna 2001 Kehä III:sta tuli yksi Vantaan kärkihankkeista. Kaupunki alkoi maksaa kärkihankerahaa eri kulttuuritoimijoille, jotta nämä tekisivät Vantaata tunnetuksi omalla työllään. Teatteri Kehä III:n hyöty tästä jäi vähäiseksi, kun tukisummasta ruvettiin jakamaan demokraattisesti lähes kaikille.

Kevätkauden 2001 avasi pienoismusikaali *Tänä iltana Lola Blau!* Se kertoo värillisen tanssijattaren matkan 30-luvun Saksasta kabaree-tähdeksi Amerikkaan. Mukana tarinassa kulkee sopimaton rakkaus berliiniläiseen teatterinjohtaja Leoon.

Alkuperäistekstiä dramatisoitiin uudelleen, ja alun perin yhdelle naiselle kirjoitetun näytelmän hahmogalleriaa kasvatettiin päähenkilön sisarella Lolitalla, ja rakastetulla Leolla (Matti Onnismaa). Esityksen nimestä jätettiin pois sukunimi Blau, ja päähenkilöstä tehtiin juutalaisen sijaan mustaihoinen. Esityksessä nähtiin paljon tanssinumeroita, joiden koreografiat olivat Lolitaa esittävän Tytti Kronqvistin käsialaa. Nimiroolissa ollut Anne Nielsen oli elementissään tulkitessaan Georg Kreislerin tunteellisia ja usein dramaattisiakin lauluja. Muutamassa viimeisessä esityksessä Matti Onnismaan tilalla esiintyi ohjaaja Lepola. *Tänä iltana Lola B!:* n ainoana muusikkona toimi pianisti Jiri Kuronen.

Helmikuussa 2002 Silkkisalissa aloittivat Marko ja Tuovi Putkosen suunnittelemat ja ohjaamat varietee-illat, joiden teemoina olivat musikaalit. Hanke oli melko kunnianhimoinen; kerran kuussa esitettävää näytöstä varten harjoiteltiin aina kokonaan uusi ohjelma, vaikka yleisö tuskin oli sama. Aikaisemmin varietee-illoja oli nähty 1998 näyttelijä Jukka Pitkäsen isännöiminä. Tuolloin lavalla nähtiin Reino Markkula ja taikuri Luttinen, sekä Trio Kehäkukkaisten, johon kuuluivat Leena Hurri, Merja Ikkela ja Anne Nielsen. Naistrio keikkaili menestyksekkäästi vuosien ajan.

Totta toinen puoli 2002. Anne Nielsen, Jukka Voutilainen, Krista Putkonen-Örn, ja Lorenz Backman. Kuva: Jaakko Jaskari

Tänä iltana Lola B! 2001. Matti Onnismää ja Anne Nielsen. Kuva: Kari Hakli

Syksyllä 2002 Kehä III:ssa tuli ensi-iltaansa Alan Ayckbournin näytelmä *Totta toinen puoli*. Anne Nielsen kiinnostui tästä raikkaasta ja railakkaasta näytelmästä surffailtuaan Rovaniemen kaupunginteatterin nettisivuilla. Ohjaajaksi keksittiin Petteri Sallinen. Farssin näyttelijöiksi etsittiin ”nopeita” näyttelijöitä, joiksi sitten valikoitui Nielsenin lisäksi Lorenz Backman, Jukka Voutilainen ja Krista Putkonen-Örn. Näyttelijöitä jännitti, ehditäänkö esitys saada lyhyen harjoitusajan puitteissa valmiiksi, mutta siitä tulikin äärettömän hauska. Onnistuneet roolivalinnat, ja hyvät henkilökemiat näyttelijöiden kesken saivat esityksen liitoon. Näytelmä jatkoi suuren kysynnän vuoksi ohjelmistossa myös seuraavana vuonna, jolloin Putkonen-Örnin äitiyslomasijaisena toimi Mari Lehtonen. Farssi tyyliä oli teatterille aivan uusi aluevaltaus. Anne Nielsen sai ensimmäistä kertaa elämässään tehdä ”tätiroolin” ja pukeutua silmälasihin, peruukkiin ja jakkupukuun.

Musiikkiteatteria lapsille tarjosi Untamo Lepolan vuonna 2003 ohjaama *Urpo ja Turpo ja hirmuinen ÄM*. Hannele Huovin lastenkirjan sovituksessa näyttelivät, lauloivat ja soittimia soittivat Paavo Kerosuo, Anne Nielsen ja Teemu Ojanne. Siviilipalvelustaan teatterissa suorittanut Seppo Välinen sai pikaperehdytyksen Urpon rooliin Ojanteen sairastuttua. Välinen matkusti Turkuun, missä Untamo Lepola näytteli hänelle roolin niin sanotusti ”eteen”. Kahden läpimenon jälkeen hän oli valmis Jyväskylän kesän festivaaliyleisön eteen. Seppo Välinen oli palvelusaikanaan teatterille tärkeä moniosaaja, joka tanssi, lauloi, siivosi, maalasi ja hoiti kaikenlaiset kestitykset.

Marraskuussa 2003 Kehä III:ssa nähtiin fiktiivinen talk show *Ilta pilalla! Kaius Karlssonin seurassa*. Katriina Honkasen käsikirjoittamassa hupailussa Paavo Kerosuon esittämän Kaiuksen vieraina nähtiin mitä erikoisimpia vieraita: sikaria pössyttelevä tanskalainen tv-kokki Lone Hansen (Anne Nielsen), elokuvamaailman legenda Leni S. (Katriina Honkanen), ja maailman ainoat erimunaiset kaksoset. ”Suorassa lähetyksessä” musisoitiin studio-orkesterin säestyksellä, ja kerättiin rahaa Skutsnik -televisioyhtiön pelastamiseksi.

H.C. Andersenin *Paimentyttö ja nokikolari* sovitettiin näyttämölle vuonna 2004. Mira Kivilän ohjauksessa nimiosia näyttelivät Anne Nielsen ja Seppo Välinen. Posliininukkien seikkailua esitettiin aamunäytäntöinä 3-9-vuotiaille.

Seuraavana vuonna Silkkisalissa sai ensi-iltansa Broadway -musikaali *I do! I do!* Se on miehelle ja naiselle kirjoitettu avioliiton 50-vuotista kaarta kuvaava teos, jonka ensiesitys oli jo vuonna 1966. Pääosissa Kehä III:ssa nähtiin Anne Nielsen ja Seppo Maijala, jotka nauttivat rooleistaan täysin rinnoin. Esityksen ohjauksesta ja koreografiasta vastasi tanssiteatteri Raatikon perustajajäsen, tanssitaiteen professori Marjo Kuusela.

Musikaalin arvomaailma on hyvin perinteinen, ja siksi se oli tälle teatterille epätavallinen valinta. Yleisö kuitenkin arvosti helposti lähestyttävää ja monelle omakohtaista aihepiiriä, ja musikaalia esitettiinkin loppuunmyydyille saleille. Ohjaaja Marjo Kuusela kertoi tavoitteistaan Kehä III:n ohjelmistoesitteessä (kevät 2005): ”Haluan etsiä koskettavuutta tunnistettavuuden kautta, tutkia ja tuoda esille niitä tavallisen elämän käänteitä, arjen iloja ja suruja, jotka aikaansaavat katsomossa, ei ehkä niinkään suuria naurun purskahduksia, vaan lämmintä ja omaa yksityisyyttä koskettavaa hymyä. Tässä esityksessä arjen tavanomaisuudesta muodostuu elämän suuri draama, jota meistä jokainen elää huomaamattaan.”

7 20-VUOTIAS -NYKYHETKI JA TULEVAISUUS 2005-

Vuonna 2005 Kouvolan teatterissa ohjaajana työskentelevä ohjaaja Kaija Viinikainen pyydettiin Teatteri Kehä III:n taiteelliseksi johtajaksi. Hän kirjoittaa teatterin ohjelmistoesitteessä syksyllä 2005:

Teatteri Kehä III on pieni suuri teatteri. Olen iloinen ja ylpeä aloittaessani sen taiteellisena johtajana. Teatteri on kahdenkymmenen ikävuotensa aikana vakiinnuttanut asemansa ja saanut laajan yleisöpohjan lapsista eläkeläisiin. Katsojamäärät ovat jatkuvassa huikeassa nousussa ja taiteellinen taso on korkealla. Arvostus on suuri myös ammattipiireissä, sillä on ollut helppo saada alan parhaimmat ja arvostetuimmat taiteilijat innostumaan kirjoittamaan, säveltämään, lavastamaan tai näyttelemään produktioihimme.

Vantaan taloudellinen tilanne näytti hyvältä, ja teatterissa suunniteltiin suomalaisten kantaesitysten trilogiaa. Trilogian ensimmäiseksi osaksi valikoitui Pirjo Toikan kirjoittama *Mustikkapaikka*. Laulunäytelmätilaus Ilpo Tiihoselta ja Jukka Linkolalta oli pantu vireille jo vuonna 2004, ja sen ensi-illaksi kaavailtiin syksyä 2006. Sarjan kolmas osa olisi ollut Kristian Smedsin kirjoittama näytelmä, joka oli tarkoitus esittää 2007 syksyllä. Trilogiasuunnitelma osoittautui kuitenkin liian kalliiksi toteuttaa, johtuen Vantaan toiminta-avustusten pienenemisestä. Tämän vuoksi myös Kaija Viinikaisen taiteellisenjohtajuuden kausi jäi vain kahden vuoden mittaiseksi.

Vuonna 2005 Kaija Viinikainen aloitti pestinsä ohjaamalla *Mustikkapaikan*, josta oli aikaisemmin tehty kuunnelmaversio. Näytelmä oli yhteistyöproduktio Kouvolan kaupunginteatterin kanssa, ja mm. lavasteet valmistettiin siellä.

Näytelmässä kolme sukupolvea kohtaa: äiti (Anne Nielsen), tytär (Julia Turunen) ja isoäiti (Rauni Jakobsson Kouvolan teatterista). Näytelmä pohtii näiden eri-ikäisten naisten todellisuutta, ja sitä miten samat asiat aikakaudesta riippumatta periytyvät sukupolvelta toiselle.

Mustikkapaikan ensimmäinen ensi-ilta pidettiin Vantaalla, toinen esityspankki Kouvolan Klubi-näyttämöllä. Vastaanotto Kouvolassa oli toisenlainen kuin mihin suuren Helsingin kyljessä oli totuttu, ja esitys sai runsaasti palstatilaa. *Mustikkapaikka* esitettiin vielä seuraavana vuonna Jakobssonin taiteilijajuhlissa.

Jo kesällä 2004 mökillä risuja polttaessaan Matti Pasanen ja Anne Nielsen olivat päättäneet soittaa vanhalle tutulleen kirjailija Ilpo Tiihoselle, ja kysyä tekisikö tämä Kehä III:lle tekstin. Asiasta oli ollut monesti aiemmin puhetta, mutta nyt 20-vuotisjuhlan kunniaksi aie päätettiin toteuttaa. Koska musiikkinäytelmää toivottiin, Tiihonen ehdotti säveltäjäksi Jukka Linkolaa, jonka kanssa hän oli aiemminkin tehnyt yhteistyötä. Linkola oli vapaa, ja asiasta sovittiin.

Suunnittelupalavereja pidettiin pitkään ilman että teoksella oli mitään selkeää teemaa. Tiihonen esitti ajatuksen yksinäisyydestä näytelmän aiheena. Ohjaaja Kaija Viinikainen ja kirjailija ryhtyivät kehittämään ideaa eteenpäin. Ensin syntyivät laulujen tekstit, sitten sävel. Tekstiin kirjoitettiin neljä henkilöä, jotka tapaavat virtuaalisessa yksinäisten terapiapiirissä.

Esiintyjiä mietittäessä mieleen tuli Paavo Kerosuo, jonka kanssa oli jo aiemmin puhuttu musiikkiteatterikappaleen tekemisestä. Hänen tehtäväkseen tuli esittää musikaalin nuorta palavasieluista pappia. Yksinäisen leskirouvan rooliin saatiin Kristiina Elstelä. Ex-ministerin osaan pyydettiin ensin Ismo Kalliota, mutta rooli *Viulunsoittaja katolla* -musikaalin Tevjenä vei hänet mukanaan. Ministerin osassa nähtiin Eero Saarinen.

Keväällä 2006 kesken Kaipauksen alkuvalmistelujen saatiin suruviesti: Kristiina Elstelän poika oli menehtynyt junaonnettomuudessa. Elstelä oli samaan aikaan mukana UIT:n showssa, ja niin lauluharjoitukset aloitettiin kolmen näyttelijän voimin. Aikaisemmin keväällä lavastaja Pekka Ojamaa oli vaihtunut Maija Louhioon. Lavastus muotoutui monien kokeilujen jälkeen hyvin yksinkertaiseksi. Kahden siniseksi maalatun kantavan pylvään väliin rakennettiin punamattoinen esiintymislava, jonka lattiassa oli luukku sisääntuloja varten. Esityksen ainoat lavasteet olivat ensimmäisessä näytöksessä luukun piilottanut laatikko ja toisen näytöksen penkit, jotka laskettiin alas pylväiden sivuilta. Toisessa näytöksessä vaihtelua puna-siniseen näyttämökuvaan toivat vihreät huopamatot. Näyttämön taakse jäävää tilaa koristi vaaleansinisestä silkistä rakennettu ”karuselli”, jonka uumenissa näyteltiin näytelmän henkilöiden päänsisäiset näyt.

Kesäloman jälkeen 1.8. alkoivat varsinaiset harjoitukset. Käsikirjoitusta oli kesän aikana muokattu sopivammaksi, ja harjoitusten kestäessä siihen tehtiin vielä lisäyksiä ja poistoja.

Kaipaus sai ensi-iltansa Teatteri Vantaaksi muuttuneessa Silkkisalissa 14.9.2006. Musiikki oli kabareenakin markkinoidun esityksen koossa pitävä voima. Lauluja näytelmässä on 17 kappaletta, ja niiden tyyllilajit vaihtelevat körttivistä funkkiin. Näin *Kaipauksen* musiikkia kuvailee Aamulehden Soila Lehtonen kritiikissään 16.9.2006: ”...musiikki on erinomaisen rehevää, monimuotoista, melodista ja svengaavaa. Jukka Linkolan laulut muistuttelevat hetkittäin miellyttävästi vaikkapa Brechtin säveltäjäkumppanista Kurt Weilistä tai ranskalaismusikantti Brelistä – kabareemusiikkia parhaimmillaan.”

Kaipaus 2006. Kristiina Elstelä, Anne Nielsen, Eero Saarinen ja Paavo Kerosuo.

Kuva: Johnny Korkman

Kaipaus vakuutti kriitikot, ja yleisö löysi esityksen. Tässä kriitikko Suna Vuoren suositus Helsingin Sanomissa 16.9.2006: ”Tiihosen haikeat ja leikkisät, ironiset ja lohduttavat, pyhää ja banaalia yhdistävät lyriikat korneinekin loppusointuineen sekä Jukka Linkolan melodisesti monipuoliset sävellykset tekevät kaipaudesta musiikkiteatteria parhaasta päästä. Tämä edellyttää myös taitavia tulkitsijoita. Sellaisia ovat kaikki neljä näyttelijää sekä Jiri Kurosen johtama erinomainen orkesteri, oikea Lonely Hearts’ Club Band... Tavanomaista musikaalipumpulia painavamman, etten sanoisi peräti älykkään musiikkiteatterin ystävät pitäkööt siis kiirettä. Liput loppuvat kohta!” Menestyksen myötä näytäntöjä myytiin loppuun, ja lisäesityksiä pidettiin vielä keväällä 2007.

Silkkisaliin mahtuu vain hiukan yli sata katsojaa, joten lipputulot jäivät melko pieniksi verrattuna suuriin esityskustannuksiin. Huomattiin, ettei esitys ollutkaan helposti siirrettävissä mahdollisia vierailuja ajatellen. *Kaipauksen* oli tarkoitus vierailla Kouvolan teatterissa, mutta hanke osoittautui kustannuksiltaan liian kalliiksi. Teoksen

lauluista on tekeillä äänite, ja mahdollisesti myös TV-taltiointi. Se sai myös kutsun vuoden 2007 Tampereen teatterikesään.

Nyt, suursatsauksen jälkeen vuonna 2007, Teatteri Vantaassa keskitytään tekemään helposti lähestyttävää teatteria pienellä budjetilla. Teatterin tehtävä on silti edelleen sama: tuottaa elämyksiä katsojille.

Kehä III on aina ollut myös vierailuteatteri. Se on mm. toiminut Teatterikorkeakoulun opetusnäyttämönä, ja tuottanut yhteistyöproduktioita eri ryhmien kanssa. Erityisen suosittuja vierailuja ovat olleet Arto af Hällströmin vuonna 2004 ohjaama *Rakas Lurjus* sekä Maija Kahrin ja Anja Pohjolan esittämä *Mies se on vainajakin* vuonna 2005. Teatteri saa jatkuvasti paljon vierailutarjouksia, sillä laitosteattereihin kiinnitetyt näyttelijät haluavat tehdä omia produktioitaan. Myös uudet teatterintekijät tarvitsevat tilaa jossa toteuttaa ideoitaan. Keväällä 2007 Teatteri Vantaassa nähtiin Stadiasta valmistuneiden teatteri-ilmaisun ohjaajien esitys *Iso paha susi*.

Teatteri Kehä III:n isä, Sibelius -akatemiasta valmistunut tenori Matti Pasanen on vuosien varrella toiminut teatterissa tuottajana ja taloudellisena johtajana. Vuonna 1996 hän kehitti yhdessä Jukka Okkosen kanssa keikkailevan esityksen *Pikku possut – show(Päiväkotiviihdettä varttumattomille)*, jolla pelasti teatterin talouden tuona keväänä. Pasanen toimii tilauksesta myös laulavana posetiivarina. Kehä III:n alkuvuosina Matti Pasanen oli joka paikan höylä. Paitsi että oli päivisin töissä oopperalla, hän roudasi ruokatauoilla ja purki kiertue-esityksiä öisin. Myös varainhankinta oli hänen työkenttäänsä. 1980-luvulla ei vielä ollut sähköpostia, eikä kännykkää. Uraauurtavan runsas käsiohjelmatilan myynti hoidettiin puhelinkopeista soittamalla, ja mainokset noudettiin yrityksistä henkilökohtaisesti. Se ei aina ollut helppoa:

Jumalan teatterin paskanheittämisestä oli just ollu jotain, ja mä olin sopinut että meen hakemaan yhdestä autoliikkeestä 500 markan mainoksen. Kysyin että onko johtaja paikan päällä. ”On, on”, että ”kuka kysyy”. No, oon Pasasen Matti tuolta teatterista. ”Samanlaisia paskanheittäjiä te ootte kaikki!”, otti kiinni mua tosta ja heitti pihalle. Se sama ihminen jonka kanssa mä olin kaks päivää aikaisemmin puhunut ummet ja lammet, maailman ystävällisin ihminen. ”Samanlaisia paskanheittäjiä te ootte kaikki!”. Siinä mä istuin salkku sylissä lumihangessa..! (Pasanen, haastattelu 15.1.2007)

Nykyisen Teatteri Vantaan organisaatio on hyvin pieni; se työllistää vain neljä henkeä. Näyttelijä ja teatterinjohtaja Anne Nielsen valmistui Teatterikoulusta vuonna 1979. Hänet palkattiin MTV(mainostelevisio)– teatteriin heti valmistumisen jälkeen. ”Kaupallista” uraa kesti kymmenen vuotta, kunnes MTV-teatteri lopetettiin vuonna 1989. Kuopion nuorisoteatterissa näyttelemisensä aloittanut Nielsen kokee laulamisen itselleen läheiseksi ilmaisumuodoksi. 1990-luvulla käydyt Teatterikorkeakoulun jatkokoulutuskurssit musiikkiteatteriammattilaisten kouluttaja Mary Hammondin johdolla saivat hänet huomaamaan, että laulaminen on sitä mitä hän haluaa tehdä ja mistä hän esiintyjänä erityisesti nauttii. Oman teatterin hyvinä puolina Nielsen pitää mahdollisuutta vaikuttaa ohjelmiston sisältöön, ja sitä että saa tehdä työtä mukavien ihmisten kanssa. Ainaiset rahavaikkeudet ja niistä johtuva hetkellinen näköalattomuus vaikuttavat välillä niin toimiston, kuin kodinkin ilmapiiriin. Työ näyttämöllä saa kuitenkin unohtamaan hankalat asiat.

Teatterisihteeri Paula Huovinen on yksi Teatteri Vantaan neljästä vakituisesta työntekijästä. Vuonna 1991 Huovinen kohtasi Vantaan Hakunilan ostoskeskuksen pankkiautomaatilla Matti Pasasen, vanhan koulukaverinsa, ja kertoi hänelle jääneensä työttömäksi amerikkalaisesta makeisfirmasta.

Matti kertoi, että hänellä ja hänen vaimollaan on teatteri, ja että he tarttis nyt ammattisihteeriä. Minä totesin että mä tuun vähäksi aikaa auttamaan, ja oon ollut nyt 15vuotta vähän auttamassa. (Huovinen, haastattelu 22.1.2007)

Paula Huovinen aloitti Kehä III:ssa Vernissan aikaan. Tuolloin teatterin toimisto sijaitsi vielä kaksiossa Sturenkadulla(sen toisessa huoneessa asui vuokralainen). Välimatka teatterille lyheni, kun Huoviselle osoitettiin työtila Vernissan pihalla sijainneesta kylmästä letkuvarastosta. Siirtyminen amerikkalaisesta firmasta köyhään teatteriin oli pienoinen kulttuurishokki. Ensitöikseen hän otti käteensä puhelinluettelon, ja ryhtyi järjestelmällisesti soittamaan läpi yrityksiä tiedustellen onko heillä teatterikerhoa tai muuta virkistystoimintaa.

Silkkiäsalissa toimiston piti ensin olla salin nurkassa, mutta ratkaisu ei toiminut, sillä puhelimenpirinä ja myyntityö häiritsivät harjoituksia, ja päinvastoin. Onneksi Paulalle järjestyi pian tila teatterisalin yläpuoleiselta käytävältä. Se tuntui ylelliseltä; oma tila, ja vielä lämmin. ”Mieluummin kulttuuria kuin karkkia ihmisille”, sanoo Huovinen.

Näyttämöpäällikkö Erkki Planting päätyi monet teatterit kierrettyään Kehä III:een vuonna 1997. Hänen vastuullaan on teatterin koko tekniikka: valot ja äänet. Ja rakentaminen. Ja roudaus. Teatterin pariin sähköasentaja Planting ajautui kuin vahingossa kun Helsingin kaupunginteatteri haki vuonna 1971 lehti-ilmoituksessaan valomiehiä oppilaskoulutukseen. Loppu on historiaa.

Myynti- ja markkinointisihteerin tehtäviä hoitaa kunnianhimoisesti ja luovasti Eija Saarivirta. Vuonna 2004 Kehä III:ssa aloittanut kulttuurintuottaja Saarivirta soitti teatterille sopivasti, kun edellinen markkinointihenkilö oli juuri lopettanut. Saarivirran tultua myynti on kasvanut huomattavasti, ja yleisöpohja laajentunut. Hänen monia taitojaan on hyödynnetty mm. puvustuksen toteutuksessa.

Ilta Pilalla! -esityksen insertin kuvauksissa 2003.
Erkki Lehtinen ja Anne Nielsen.

Erityisen tärkeä henkilö teatterin historiassa on vuoden 1996 lopulla Teatteri Kehä III:n Ystäviin liittynyt Erkki Lehtinen. Tämä eläkkeelle jäänyt puuseppä oli todellinen monitoimimies, joka tuli töihin aina kun soitettiin, talkootyönä. Vuosia Lehtinen toimi teatterin timpurina, vahtimestarina, siivoojana, kahvilan myyjänä, ja joskus jopa avustajana:

*Tämä on sellainen henkireikä eläkepäiville. Minun on helppo tulla tänne, sillä asun niin lähellä, että pääsen tulemaan koska tahansa. Minä tykkään tästä. Vakituisen väen kanssa on hyvä olla. Minulla ei ole koskaan ollut mitään vaikeuksia heidän kanssaan. Myös vierailevat näyttelijät ja ohjaajat ovat olleet kivaa väkeä. Ihan hyvin heidän kanssaan on pärjännyt. Kivaa hommaa tämä on ollut. Eikä siitä mitään tulisikaan, jos se tuntuisi vastenmieliseltä.
(Lehtinen, Teatteri Kehä III:n vuosikirja syksy 2001-kevät 2002)*

Erkki Lehtinen oli teatterin henkilökunnalle eräänlainen isähahmo. Hän kuoli syöpään vuonna 2006.

Useita vuosia suurta ahdistusta teatterin väessä aiheutti epätyytyttävä yhteistyö Kehä III:n Ystävien hallituksen kanssa. Teatteri oli taloudellisesti riippuvainen tukiyhdistyksestään, ja hallituksen jäsenet kokivat olevansa oikeutettuja mm. vaikuttamaan sen ohjelmistovalintoihin. Teatterin kahvilan tuotto ei enää koitunutkaan teatterin hyödyksi. Yhdistyksen alkuperäinen toiminta-ajatus oli kadonnut ja epäluottamuksen ilmapiiri ilmeinen. Arvokasta työtä tehneet talkoohenkiset ihmiset tuntuivat joutuneen voimakastahtoisien vaikuttajapersoonien johdateltaviksi. Kun asia otettiin esille, asianomaiset halusivat lopettaa koko yhdistyksen. Keväällä 2006 pidetyssä kokouksessa äänestettiin puolesta ja vastaan. Lopettamista vastustava kanta voitti, ja vanha hallitus lopetti. Nyt tukiyhdistyksen hallituksen muodostavat Erkki Rantala, Tarmo Parviainen, Matti Lahtinen, Eeva Litmanen, Juhani Laitala, Marjo Kuusela, Leena Valkama, sekä Veini ja Eila Vuorela. Puolella vuodessa teatterin hyväksi on tapahtunut enemmän kuin viimeiseen kymmeneen vuoteen. Vantaan täytyy jatkossa tarjota monipuolista kulttuuritarjontaa kaupunkiin houkuttelemilleen maksukykyisille asukkaille. Järkevää olisi tukea ryhmää, joka on jo olemassa.

Silkkithehtaassa alkaa lähivuosina saneeraus, mutta korvaavaa teatteritilaa sen ajaksi ei ole vielä tiedossa. Kiinteistön nykyinen omistaja suhtautuu teatterin toimintaan positiivisesti. Silkin kiinteistöön on suunnitteilla kulttuuritoimen keskittymä, jossa teatterilla on oma kunnostettu tilansa.

Teatteri Vantaan tulevaisuus pitää sisällään paljon avoimia asioita; kaupungin lupaus kohentaa teatterin toimintaedellytyksiä, sekä kiihottavia haasteita, kuten suunnitteilla olevan *Silkkithehtaan tyttö* -musikaalin kantaesitys. Ajatus Lipputehtaaseen sijoittuvasta näytelmästä syntyi jo kymmenen vuotta sitten Clara S:ää tehtäessä. Musikaalin kirjoittaa Jukka Virtanen, musiikin säveltää Jiri Kuronen, ja teoksen ohjaajaksi on lupautunut Maiju Sallas.

Suunnitelmien toteuttamisen ja nykytilanteen välillä on toistaiseksi suuri kuilu. Lottovoittoa odotellessa...

8 LOPUKSI

Suoritin työharjoitteluni Teatteri Vantaassa syksyllä 2006 ohjaaja Kaija Viinikaisen assistenttina. Olen syntyjäni vantaalainen, mutta en ollut koskaan aikaisemmin käynyt katsomassa teatterin esityksiä, vaikka olin siitä kuullutkin. Tuntui hauskalta palata Vantaalle, ja ”Tiksiin”, sen pääkylään. Työryhmä otti minut hyvin vastaan, ja tunsin olevani tarpeellinen ja oikeassa paikassa.

Teatteri Vantaa on puitteiltaan intiimi ja siksi kotoisa. Teatterin pienistä tiloista johtuen työryhmä oli hyvin tiiviisti yhdessä koko harjoitusajan. Olohuoneen kokoisessa ”taiteilijalämpöissä” vaihdettiin vaatteet, tiskattiin astiat, luettiin tekstiä, syötiin eväitä, ja juotiin aamukahvia aina liian pitkään. Ryhmän pieni koko mahdollisti tasa-arvoisen työskentelyilmapiirin.

Kun mietin opinnäytetyöni aihetta, tuntui luontevalta yhdistää se jollain tavalla työharjoitteluuni Teatteri Vantaassa. *Kaipauksen* ensi-illassa kuulin Matti Pasasen kertomuksia Teatteri Kehä III:n toiminnan alkuaajoista, ja ne tekivät minuun suuren vaikutuksen. Kerroin historiikki-ideastani Nielsenille ja Pasaselle, jotka innostuivatkin ajatuksesta.

Historiikin kirjoittaminen on ollut mielenkiintoista ja hauskaa. Vaikeinta oli aineiston rajaaminen: mitä ottaa ja minkä jättää. Nykysteknikka tekee asioiden etsimisen helpoksi. New Yorkissa esiintyneen miimikkoryhmän nimi löytyi ”guuglaamalla”, ja viiden minuutin puhelu Helsingin Sanomien kulttuuritoimitukseen riitti selvittämään kritiikistä puuttuvan ilmestymispäivämäärän (kiitos herra Virtanen, HS). Haastattelut äänitin Mini Disc:eille, joilta purin ne tietokoneelle muokkausta varten.

Historiikki esittävän taiteen opinnäytteenä ei ole aivan tavallinen: yleensä opiskelijat refleктоivat kirjoituksissaan kouluaikaista oppimistaan, tai omaa taidekäsitystään. Halusin kuitenkin tehdä jotain konkreettisempaa josta olisi hyötyä myös muille kuin vain itselleni.

Taideopiskelijoita kehoitetaan nykyisin tuotteistamaan oma osaamisensa, ja olemaan aktiivisia mahdollisten työnantajien suuntaan. Oman tuotteen kohderyhmä tulee

kartoittaa, ja toimia muutenkin mahdollisimman järkipäisesti ja tehokkaasti. Kaikki nämä vaatimukset aiheuttavat sen, että oman unelman toteuttamisesta ei uskalla edes haaveilla. On innoittavaa huomata, että oikealla asenteella omasta teatterista voi tulla elämäntyö. Syy teatterin pitkälle iälle on varmasti Anne Nielsenin ja Matti Pasasen kaikelle uudelle avoin mieli.

Uskon, että Teatteri Kehä III:n tarina antaa toivoa myös niille, jotka harkitsevat oman ryhmän perustamista. Tie ei ole helppo, mutta itsepäähän olette tienneet valinneet.

Kaikki haluamme olla osa, luoda sitä teatteria josta voimme olla ylpeitä. Jota voimme ajatella ylpeänä. Siksi on ostettava arpa. Arvan hinta on päätös – päätös osallistua pieniin, epävarmisiin, koettelemattomiin, ei-kohuttuihin hankkeisiin tuodaksesi itsesi totuuden näyttämölle.

...Taide ei kukoista valtionavuilla, eikä se kukoista näyttelijäkouluissa – se on pelottavampaa, kipeämpää, hauskeempaa ja todempaa kuin opettajan itsestäänselvydet. Se on sielun rakennusainetta. Se on vastavoima järkevälle maailmankatsomukselle, ja niinpä sitä todennäköisesti halveksitaan. Sen vaaliminen halveksimisen sijaan – se on taiteilijan työ.

David Mamet: Tosi ja epätosi

LÄHTEET

- Harju Hannu 1986. Duras'n tunnelmaa etsimässä. Uusi Suomi 2.12.1986.
- Kajava Jukka 1989. Hän pakeni lehmämaista äitiyttä. Helsingin Sanomat 10.2.1989.
- Kajava Jukka 1998. Kevein kengin vastuun vankilasta. Helsingin Sanomat 1.12.1998.
- Korhonen Kaisa (toim.) 1998. Koirien ajama kettu. Helsinki: LIKE.
- Lehtonen Soila 2006. Täysiveristä musiikkiteatteria. Aamulehti 16.9.2006.
- Mamet David 1999. Tosi ja epätosi: arkijärkeä ja harhaoppia näyttelijälle. Helsinki: Terra cognita.
- Mollberg Eira 1990. Pahuuden lumo. Ilta-Sanomat 2.11.1990
- Nyt se tapahtuu, kutsu Silkkisalin avajaisiin 1995.
- Pulkkinen Katri 1990. ”Veljeni Sebastian” esitetään Verni[ss]assa. Vantaan Seutu 7.10.1990
- Postlewait Thomas 1991. Historiankirjoitus ja teatteritapahtuma: Kaksitoista perusongelmaa. Koski Pirkko, Outi Lahtinen, Eeva Mustonen(toim.) Näkökulmia menneeseen. Helsinki: Teatterimuseo.
- Pääkkönen Sirpa 1999. Valon ja varjojen maassa. Helsingin Sanomat 13.10.1999
- Rautio Ilse 1987. Coronassa kuohuvat taas tunteet. Helsingin Sanomat 21.1.1987.
- Vantaalle teatteri 1997. Teatteri 5/1997.
- Veljeni Sebastian pian Vernissassa. 1990. Vantaan Seutu 28.10.1990
- Vuoden 1996 teatteritapaukset 1997. Teatteri 1997/1.
- Vuori Suna 2006. Näyttämöllä yksinäisyys on upeaa. Helsingin Sanomat 16.9.2006
- Haastattelut
- Huovinen Paula, teatterisihteeri, Teatteri Vantaa, 22.1.2007
- Lepola Untamo, ohjaaja, sähköposti, 14.3.2007
- Nielsen Anne, näyttelijä, Teatteri Vantaa, 15.1.2007, 22.1.2007, 29.1.2007 ja 5.2.2007
- Pasanen Kanerva, opiskelija, Helsingin taiteen- ja viestinnänoppilaitos, 11.4.2007
- Pasanen Matti, Tuotantopäällikkö, Teatteri Vantaa 15.1.2007
- Planting Erkki, näyttämöpäällikkö, Teatteri Vantaa, 22.1.2007
- Saarivirta Eija, markkinointisihteeri, Teatteri Vantaa, 29.1.2007
- Sallas Maiju, ohjaaja, sähköposti, 11.3.2007

LIITTEET

Liite 1

Ensi-illat Teatteri Kehä III:ssa

28.11.1986 Marguerite Duras: **Savannah Bay**

ohj: Timo Paavola Suom: Jukka Mannerkorpi Lavastus: Tiina Makkonen Puvut: Ketta Vartiainen Valot & äänet: Kimmo Sillantie Tuottaja: Matti Pasanen Rooleissa: Leila Itkonen ja Anne Nielsen. Suomen kantaesitys

11.3.1988 Yasmine Reza: **Hautajaiset huvilalla**

ohj: Timo Paavola Suom: Leena Virtanen Visualisointi: Tiina Makkonen ja Kimmo Sillantie Rooleissa: Leila Itkonen, Anne Nielsen, Eero Melasniemi, Eero Saarinen, Ulla-Sisko Tamminen ja Simo Tamminen. Suomen kantaesitys

22.1.1989 Leena Virtanen: **Lady Lazarus** (kuvia Sylvia Plathin elämästä)

ohj: Kaija Viinikainen Runojen suom: Marja-Leena Mikkola Visualisointi & puvut: Sari Salmela Ääni- & valosuun: Esko Silvennoinen Maskit: Pekka Helynen Rooleissa: Anne Nielsen ja Kaija Pakarinen. Kantaesitys

30.10.1990 Annika Idström: **Veljeni Sebastian**

ohj: Kaija Viinikainen Dramatisointi: Leena Virtanen Lav: Sari Salmela Valosuun: Esko Silvennoinen Mus: Arto Piispanen Rooleissa: Kaija Pakarinen, Anne Nielsen, Ari-Kyösti Seppo, Markku Köngäs ja Kaisa Sarkkinen. Kantaesitys

1990 Ilpo Tiihonen: **Kolme kovista**

ohj: Tarja Saikkonen Musiikki: Timo Hannelin Rooleissa: Anne Nielsen, Isto Turpeinen, Mikko Roiha ja Timo Hannelin. Näytelmä kouluikäisille. Ensi-ilta Taidetalo Toteemissa.

17.10.1991 Kosma-Prèvert-Saisio: **Rakastuneet lapset**

ohj: Pirkko Saisio Laulujen suom: Saara Villa Rooleissa: Pirkko Saisio, Anne Nielsen sekä muusikot Merja Ikkela, Markus Fagerudd, Jussi Tuurna. Kantaesitys

1991 **Tohtori Polosen kiertävä lauluklinikka**

Rooleissa: Anne Nielsen ja Merja Ikkela. Vernissan ensi-illassa mukana Avanne -orkesteri: Tapani Jämsén, Seppo Sundström ja Hannu Rantanen. Musiikkinäytelmä perheen pienimmille.

22.10.1992 David Mamet: **Metsä**

Ohj: Kaija Viinikainen Suom: Aino Pirola Lav: Tiina Makkonen Valosuun: Sirje Ruohutla Rooleissa: Anne Nielsen ja Jukka Pitkänen. Suomen kantaesitys

15.9.1993 **Karhunpentu Kainehak**

Vanhoja kansansatuja sov. & ohj: Helka-Maria Kinnunen Nuket: Tytti Huhtaniska Rooleissa: Anne Nielsen ja Helka-Maria Kinnunen. Satunäytelmä pienille lapsille. Ensi-ilta Inarissa syyskuussa, Vantaan ensi-ilta Vernissassa 20.9.1993.

10.11.1993 Pentti Halonen-Irina Krohn: **Jääprinssi**

Ohj: Irina Krohn Mus: Katriina Honkanen ja Juha Lehti Koreografia: Sami Saikkonen Rooleissa: Katriina Honkanen, Anne Nielsen, Heikki Luukas, Ilkka Merivaara ja neljä avustajaa Tikkurilan teatterista. Neljän hengen orkesteri. Kantaesitys

4.7.1994 Märta Tikkanen: **Vuosisadan rakkauslaulu**

Ohj. & mus: Toni Edelmann Valosuun: Tuukka Törneblom Lav: Tarja Häg Rooli & laulu: Anne Nielsen Muusikot: Tessa Virta, Olli Peuhu, Jussi Liski. Kantaesitys

21.9.1994 **Maalaishiiri ja kaupunkilaishiiri**

Trad. sov. & ohj: Helka-Maria Kinnunen Hiirten matkalaukkukodit: Anneli Arjasto Rooleissa: Helka-Maria Kinnunen ja Anne Nielsen. Ensi-ilta Inarin teatterisavotassa Ivalossa syyskuussa.

13.9.1995 Risto Autio: **Ihmemies**

Ohj: Risto Autio Roolissa: Ilkka Merivaara. Ensi-ilta Silkkisalissa.

18.2.1996 Elfriede Jelinek: **Clara S.**

Ohj: Maiju Sallas Suom: Jukka-Pekka Pajunen Lav: Tiina Makkonen Puvut: Sirkku Katila Valosuun: Sirje Ruohutla Maskit: Inkeri Terävä Koreografia: Katarina McAlester Lav.assistentti: Anne Rauta Rooleissa: Eeva-Maija Haukinen, Marja-Leena Kouki, Anne Nielsen, Katarina McAlester, Jukka Pitkänen, Tomi Salmela sekä muusikot Jussi Hapuli, Monna Rättyä, Anna Vainio ja Sari Seppälä. Suomen kantaesitys

4.4.1997 George Tabori: **Juutalainen Western – valkonaama ja punanahka**

Ohj: Maiju Sallas Suom: Jukka-Pekka Pajunen Lav. & valosuun: Sirje Ruohutla Äänisuun: Jari Kauppinen Puvut: Sirkku Katila Rooleissa: Erkki Saarela, Outi Kavèn ja Rauno Ahonen. Suomen kantaesitys

1.10.1997 Marguerite Duras: **La Musica II**

Ohj: Maiju Sallas Suom: Satu ja Pekka Milonoff Lav. & puvut: Tiina Makkonen Valosuun: Tarja Ervasti Äänisuun: Joonas Pirttilä Tuottaja: Matti Pasanen Rooleissa: Anne Nielsen, Juhani Laitala ja Leila Itkonen. Ääni puhelimesta: Miina Turunen. Suomen kantaesitys

27.11.1998 Seppo Parkkinen: **Alaston kauneus – Leni Riefenstahlin vuosisata**

Ohj: Untamo Lepola Dramaturgia: ohjaaja ja työryhmä Lav. & puvut: Annukka Pykäläinen Valosuun: Sirje Ruohutla Äänisuun: Juha Tuisku Ohj.assistentti: Tuomas Kokko Lav.assistentti: Pia Hautamäki Rooleissa: Leila Itkonen, Anne Nielsen, Matti Onnismäa, Mira Kivilä, Mikko Korsulainen, Monna Kamu sekä avustajat Kanerva Pasanen ja Virpi Lahtinen. Kantaesitys

6.5.1999 H.C. Andersen: **Keisari ja satakieli**

ohj: Untamo Lepola Lavastus & valosuun: Sirje Ruohutla Äänisuun: Juha Tuisku Puvut: Päivi Uusitalo Rooleissa: Anne Nielsen, Mira Kivilä ja Kanerva Pasanen/Annika Poijärvi.

16.8.2000 **Gulliverin tuliyöt**

Ohj: Untamo Lepola Lav: Juhani Risku Puvut: Annukka Pykäläinen Pukujen valmistus & tarpeisto: Maarit Alanko ja Kanerva Pasanen Valot: Jukka Ahde Rooleissa: Anne Nielsen, Teemu Ojanne, Siiri Kauppinen, Tytti Kronqvist, Marko Putkonen, jokilaivuri Veini Vuorela sekä suuri joukko avustajia. Kantaesitys

22.10.2000 Iwa Borman–Gunilla Abrahamson: **Aina kun voin!**

Ohj.&suom: Eeva Litmanen Rooleissa: Mira Kivilä ja Anne Nielsen. Suomen kantaesitys

9.3.2001 Georg Kreisler: **Tänä iltana Lola B!**

Ohj: Untamo Lepola Suom: Liisa Urpelainen Koreografia: Tytti Kronqvist Puvut: Riitta Riihonen Maskeeraus: Sirpa Heiskanen Kampaukset: Petri Ahonen Mus.sov: Jiri Kuronen Rooleissa: Anne Nielsen, Matti Onnismäa/Untamo Lepola, Tytti Kronqvist, Jiri Kuronen

9.2.2002 **Marko Putkosen Varietee-ilta**

Suunnittelu & ohj: Marko ja Tuovi Putkonen Ääni-&valosuun: Erkki Planting Vakioesiintyjät: Anne Nielsen, Krista Putkonen-Örn, Marko Putkonen, Jiri Kuronen, Paavo Kerosuo, Anne Virta Duo, TanssiTeam Mia Söderström ja Henna Linna

25.10.2002 Alan Ayckbourn: **Totta toinen puoli**

Ohj: Petteri Sallinen Lav: Sari Salmela Valo-& äänisuun: Erkki Planting Rooleissa Anne Nielsen, Jukka Voutilainen, Lorenz Backman ja Krista Putkonen-Örn/2003 Mari Lehtonen

2/2003   Hannele Huovi: **Urpo ja Turpo ja hirmuinen ÄM**
ohj. & sov: Untamo Lepola Mus: Soili Perkiö Mus. sov: Merja Ikkela Lavastus, puvut & nuket:
Maija Haavisto Valot ja äänet: Erkki Planting Rooleissa: Paavo Kerosuo, Teemu Ojanne/Seppo
Välinen ja Anne Nielsen.

15.11.2003   Katriina Honkanen: **Ilta pilalla –Kaius Karlssonin seurassa**
Ohj. Katriina Honkanen Ääni-&valosuun: Erkki Planting Esiintyjät Paavo Kerosuo, Anne
Nielsen, Katriina Honkanen, Seppo Välinen, muusikot Jiri Kuronen, Ilkka Tenhunen sekä
avustajat Erkki Lehtinen ja Laura Huovinen. Kantaesitys

10.2.2004   H.C. Andersen: **Paimentyttö ja nokikolari**
Ohj. & sov: Mira Kivilä Mus: Merja Ikkela Lavastus: Satu Kalliokuusi Valot & äänet: Erkki
Planting Rooleissa: Anne Nielsen, Seppo Välinen ja Mira Kivilä.

15.11.2004   Harvey Schmidt-Tom Jones: **I do! I do! –Tahdon**
Ohj. & kor. Marjo Kuusela Lav. & puvut: Annukka Pykäläinen Rooleissa Anne Nielsen ja
Seppo Majjala Orkesterissa Jiri Kuronen, Olli Krogerus/Antti Pyykkö ja Arto Nurmi. Musikaali

28.9.2005   Pirjo Toikka: **Mustikkapaikka**
Ohj. Kaija Viinikainen Lav. & puvut: Pekka Ojamaa Valosuun: Sirje Ruohtula Rooleissa Rauni
Jakobsson, Anne Nielsen ja Julia Turunen. Kantaesitys

4.10.2005   Ulf Nilsson-Eva Eriksson: **Päivä Kanikukkulalla**
Ohj. & sov: Kaija Viinikainen Roolissa: Seppo Välinen. Lastennäytelmä

14.9.2006   Ilpo Tiihonen-Jukka Linkola: **Kaipaus**
Ohj: Kaija Viinikainen Mus.sov. & johto: Jiri Kuronen Lavastus: Maija Louhio Puvut: Sari
Salmela Valosuun: Sirje Ruohtula Äänisuun: Severi Haapala Ohj.assistentti: Anu-Riikka
Vilhunen Rooleissa: Kristiina Elstelä, Anne Nielsen, Paavo Kerosuo ja Eero Saarinen
Orkesterissa: Jiri Kuronen, Arto Nurmi, Jusu Heinonen ja Olli Krogerus. Ääninauhalla: Marko
Putkonen/David ja Anu-Riikka Vilhunen/Jumala. Kantaesitys. Musikaali

Konsertteja

1992   **Sävel sinulle – tangon parhaimmistoa**
Lavalla Matti Pasanen, Anne Nielsen, sekä muusikot Merja Ikkela, Vesa Määttä ja Jukka
Okkonen. Ensi-ilta Savoy –teatterissa

1993   **Siinä iässä!**
Lauluja naisen elämästä, esittäjinä Anne Nielsen ja orkesteri.

1994   Tannerin kupletteja
Esiintyjät: Hannu Sinnemäki, Risto Hirvonen, Merja Ikkela, Matti Pasanen ja Anne Nielsen.
Backaksen kartano.

25.10.1996   **Varietee-illat Silkkisalissa**
Estradiviihdettä, taidetta ja musiikkia vanhanajan iltamaperinteen tapaan.

2.10.1998   **Toiset Naiset –musiikki-ilta**
Lavalla Pirjo Bergström, Anne Nielsen, Leena Hurri ja Merja Ikkela.

3.12.1999   **Lumilyhty**
Tekstit Marja Kurkela Sävellykset Merja Ikkela Lavalla Heikki Lund, Leena Hurri, Merja
Ikkela ja Anne Nielsen

2005 **Fifty-Fifty**

Tekstit Ilpo Tiihonen, Aappo I. Piippo, Marja Kurkela, Sirkka-Liisa Sass, Heli Laaksonen ja Kaarlo Sarkia. Sävellykset Merja Ikkela ja Jiri Kuronen Lavalla: Anne Nielsen, laulu Merja Ikkela, hanuri Jiri Kuronen, piano ja Arto Nurmi, basso.

2006 **Largo**

Lauluja Ilpo Tiihosen samannimiseen teokseen Sävellykset Merja Ikkela ja Jiri Kuronen.

Vierailuesityksiä ja yhteistuotantoja

1991 syksy

Medeia. Käsikirjoitus: Mia Törnqvist Ohj: Outi Nyttjä Roolissa: Merja Larivaara. Ensi-ilta Vernissassa

Valoja varjossa. Eeva-Kaarina Vilkkeen konsertti. Avanti! -orkesteri Kapellimestarina Riku Niemi.

1997 syksy

Kaikki tapahtuu nyt. Käsikirjoitus: Solveig von Schoultz Esittäjänä Liisi Tandefelt, piano Junio Kimanen.

Joulukuvaelma. Nukketeatteri Mukamas Tampereelta.

Musiikki ennen kaikkea. Sävelen ja sanan kohtaaminen eli näyttelijä Liisi Tandefeltin ja pianisti Junio Kimasen ”duetto”.

Unelmana Tuhkimo. Nukketeatteri Mukamas.

1998 kevät

Maailman laidalla. Käsikirjoitus Pirkko Saisio Ohj: Mikko Roiha Esittäjinä Vesa Pekkanen, Katja Kukkola, Kylli Köngäs, Juha-Erkki Kants, Kari Ketonen, Riku Kempainen, Kirsi Nurminen, Eija Velander ja Ilari Ristola.

Venäläisiä romansseja. Raissa Palmun ja Hannele Aulasvuon konsertti.

Konsultit. Käsikirjoitus Pirkko Saisio ja Anna-Leena Mäki-Penttilä Rooleissa Vieno Saaristo ja Anna-Leena Mäki-Penttilä.

Mariaanan balladi. Marja Kurkelan dramatisointi Pirjo Tuomisen romaanista *Mariaana, Vantaan tytär*. Ohj: Liisa Isotalo Esiintymässä mm. Anne Nielsen, Risto Tarkiainen, Petri Bäckström, Merja Ikkela, Tytti Kronqvist(koreografia), Suvi Pohjolainen, Kanerva Pasanen, Veini Vuorela ja Irja Seetula. Yhteistuotanto Elämän Joki Vantaa -yhdistyksen kanssa.

1998 syksy

Kanariaterapia. Esittäjinä Helen Elde ja Anna-Leena Mäkipenttilä.

Venäläisiä romansseja. Raissa Palmun ja Hannele Aulasvuon konsertti, säestäjänä Jussi Miilunpalo.

1999 kevät

Ei kaikki miehet petä. Teatteri Jurkan vierailu. Käsikirjoitus Esa Sariola. Rooleissa Eeva Litmanen ja Juha Veijonen.

Tie Buenos Airesiin. Esittäjinä Juhani Laitala, Ritva Laitala, Juha Rislakki sekä tanssijat.

Poket. Älä sä viitti –teatteri Ohj: Raija-Sinikka Rantala rooleissa: Aki Raiskio, Juhani Kouki, Antti Aro ja Olli Ikonen.

1999 syksy

Nucleus. Koreografia ja tanssi: Tytti Kronqvist Musiikki: Leif Wirtanen, huilu.

Operamento –kuoro, Suomen kansallisoopperasta.

Tuomo Holopaisen lauluilta

Rehellinen konsultti etsii yritystä. Esa Sariolan tekstistä, esittäjänä Eeva Litmanen.

Nainen. Teatteri Jurkan vierailu, esittäjänä Vappu Jurkka.

2000 kevät

Mielen kieli. Teatterikorkeakoulu Kehä III:ssa Ohj: Miko Jaakkola Käsikirjoitus: Juha Lehtola
Rooleissa: Ilkka Forss, Ria Kataja ja Tom Petäjä.

Perhosten talo. Työryhmä Kalma-kvartetti Käsik. & ohj: Titta Halinen Mus: Ilkka Tenhunen ja Katriina Honkanen Muusikko: Ilkka Tenhunen Rooleissa: Meri Nenonen ja Katriina Honkanen.

Tarpeistonhoitajan tähtihetki. Käsikirjoitus Eberhard Streul. Esittäjä Seppo Mäki.

Karppi on kaloista jaloin. Proosaa ja runoa haikujen valtakunnasta esittäjänä Marjatta Oikawa.

Juice Leskinen –konsertit. Vantaan Kamarikuoron esitys.

Älä elämää pelkää! Ritva Sorvalin musiikki-ilta, Kaj Chydeniuksen musiikkia.

Hello Dolly! Fortumin kuoro.

Venäläinen ilta – Nadir Mamedoff ja Troika Express.

2000 syksy

Paniikki Työryhmä Kalma-kvartetti Käsikirjoitus: Kristina Lugn Ohj. & suom: Titta Halinen
Rooleissa: Katriina Honkanen, Meri Nenonen, Seppo Halttunen, Mikko Rasila ja Satu Paavola.

Tekijä tuntematon. Teatterikorkeakoulun vierailuesitys. käsikirjoitus Marjo Niemi. Ohj: Anna Krogerus.

Muistamisen hetki. Bo Carpelanin teksteistä, esittäjinä Päivi Kangas, Inkeri Kivimäki, Tuomo Holopainen ja Jussi Virtanen.

Syystunnelmaa, Anna Karvosen konsertti.

Trio Corazón. argentiinalaista musiikkia.

Minä ja Jacques, Juha Kukkonen esitti Jacques Breliä.

2002 kevät

Mie alan tekemhän syntiä. Topi Mikkolan monologi Rosa Liksomin tekstistä.

Prättäkitti. Esittäjänä Hannele Laaksonen.

2002 syksy

Vieretyksin-konsertti. Kuultava -ryhmä

Watt-kabaree, sellaista elämä oli. Kotkan kaupunginteatterin vierailu.

Figaron häät. Petteri Sallisen yhden miehen oopera.

Kevään ensimmäinen saalis (Pentti Saarikoski) Ohj. & suunnittelu: Riku Saastamoinen
Rooleissa: Taisto Reimaluoto, Jussi Johnsson, Mari Lehtonen, Kaija Pakarinen ja Tuula Niiranen.

2003 kevät

Club Tropical. Quinteto son

Vieretyksin-konsertti. Kuultava-ryhmän esitys.

Kaikki minun veljeni. Ritva Sorvali ja Helena Ryti

Koivuhiiri ja päästäinen. Teatteri Vanha Jukon vierailu. Käsikirjoitus Esko-Pekka Tiitinen.
Rooleissa Ritva Sorvali, Helena Ryti ja Markus Ranta.

Sukka hukassa. Lastennäytelmän esittäjänä Päivi Kangas.

Mä oon aut! Hämeenlinnan kaupunginteatterin vierailu. Matti Kuikkaniemen käsikirjoitus ja ohjaus. Rooleissa Harri Ekonen ja Birgitta Putkonen.

Concierto Quararey

2003 syksy

Club Tropical. Tuomo Holopainen orkestereineen kuubalaistunnelmissa.

Zarah Leander. Käsikirjoitus: Hans Peter Gansner Suom. & ohj: Ilmari Saarelainen Mus.
sovitus ja säestys: Janne Viitaniemi Roolissa: Tiina Weckström

Marokon kauhu. Käsikirjoitus: Seppo Porvali Ohj: Kimmo Lavaste Roolissa: Pauli Poranen.

2004 kevät

Minä, Feuerbach. Käsikirjoitus Tankred Dorst. Esittäjänä Seppo Maijala sekä Anitta Niemi.

Rakas Lurjus. Käsikirjoitus: Mika Waltari Ohj: Arto af Hällström Rooleissa: Ulla-Riikka Koskela, Jarmo Koski ja Jukka Juolahti.

2004 syksy

Lainapeite ja lyhyttavaraa. Esittäjänä Heidi Herala, säestäjänä pianisti Tumppu Kesälä.

Jeesuslapsen ensimmäinen ihmeteko. Dario Fon teksti Jukka Pitkäsen esittämänä.

2005 kevät

Tuuleen kirjoitettu. Ritva Oksasen ja Pedro Hietasen musiikki-ilta.

Mies se on vainajakin. Käsikirjoitus: Daniel Katz Ohj: Juha Kandolin Rooleissa: Maija Kahri ja Anja Pohjola.

2005 syksy

Billie Holiday – laulut mun elämä. Esittäjinä Helena Fagerlund ja orkesteri.

Eino Leino ja Rakkaus. Inkeri Kilpisen kirjoittama pienoismusiikkinäytelmä. Esiintyjinä Arimo Haltsonen ja Johanna Tuomi, säestys Ari Ismäkä.

2006 kevät

Marko Putkosen Varietee. Mukana Markon lisäksi mm. klovni Bebeto sekä tanssija Laura Huovinen.

Operamento-kuoron konsertti

Huumoria murteella. Seela Sellan ja Seppo Kolehmaisen murrehuumoriesitys.

Cappuccino ja kahdet sauvat. Esittäjinä Eeva Litmanen ja Tiia Louste.

2006 syksy

Lahja Taivaan. Jani Karvisen kirjoittama ja ohjaama näytelmä. Rooleissa Saana Hyvärinen, Jani Karvinen, Jukka Peltola ja Eeva Saivio.

Ihana Ilta. Jani Karvisen musiikki-ilta. Vieraina Elsa Saisio ja Kristiina Halttunen.

Ellan ja Lainan Riemureki. Katriina Honkasen kirjoittama ja ohjaama jouluihin musiikki-iloittelu. Rooleissa Katriina Honkanen ja Tiia Honkanen. Muusikot Merja Ikkela ja Ilkka Tenhunen.

Poikkinainti. Katriina Honkasen kirjoittama ja ohjaama musiikkihupailu. Rooleissa Katriina Honkanen, Tiia Honkanen sekä muusikot Merja Ikkela ja Ilkka Tenhunen

2007 kevät

Vaarallista elämää. Veli-Matti Karenin lauluilta, vierailu Kouvolan teatterista. Säestäjänä Ari Ismäki, mukana myös laulaja Hanna Kaila ja tanssija Anna Hasanen.

Iso paha susi. Käsikirjoitus: Katja Krohn Ohj: Seppo Honkonen Rooleissa: Kimmo Hirvonen, Sani Raunakari, Anna Ranta, Petri Jäärni, Karo Lauronen ja Maria Santavuori.

Hungarian karaoke. Juha Häkkäsen esittämä ja Kristian Smedsin ohjaama musiikki-ilta.

PÖYTÄKIRJA

TEATTERI KEHÄ III:N PERUSTAMISKOKOUS

AIKA 4. lokakuuta 1986

PAIKKA Nielsen & Pasanen, [REDACTED], Vantaa

LÄSNÄ Leila Itkonen

Tiina Makkonen

Anne Nielsen

Timo Paavola

Matti Pasanen

Kimmo Sillantie

Leena Virtanen

1. KOKOUKSEN AVAAMINEN

Timo Paavola avasi kokouksen ja totesi osanottajat

2. JÄRJESTÄYTYMINEN

Puheenjohtajaksi valittiin Timo Paavola, varapuheenjohtajaksi Matti Pasanen ja sihteeriksi Leena Virtanen.

3. TYÖJÄRJESTYS

hyväksyttiin.

4. Teatteri KEHÄ III:n väliaikaiseen hallitukseen valittiin kaikki kokouksen osanottajat.

5. YHDISTYSREKISTERI

Teatteri KEHÄ III päätettiin ilmoittaa yhdistysrekisteriin.

6. SÄÄNNÖT

Sääntöjä tutkivaan toimikuntaan valittiin puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja sihteeri.

7. ENSIMMÄINEN TUOTANTO

Teatteri KEHÄ III:n ensimmäinen produktio on Marguerite Durasin SAVANNAH BAY, joka on näytelmän suomalainen kantaesitys.

KEHÄ III ►

20.4. MP/ph

1995

TEATTERI KEHÄ III TOIMINTASUUNITELMA SILKKISALIN KÄYTTÖ

YLEINEN TOIMINTALINJA

- teatteri tuottaa 2-3 omaa ensi-iltaa vuodessa, joista vähintään yksi on lapsille
- pyritään mahdollisimman korkeaan taiteelliseen tasoon, viihteellisyys ei ole pahasta mutta ei myöskään välttämätöntä. Esitykset ovat tinkimättömiä, yleisön miellyttäminen ei ole pääasia
- omilla esityksillään teatteri pyrkii paneutumaan tärkeisiin yhteiskunnallisiin asioihin. Lasten-esityksissä korostetaan humanisuutta, toisen huomioonottamista, rakkautta.
- vastapainona teatterin järjestämä vierailutoiminta: Silkkisalissa. Tarjotaan jokaiselle jotakin: keveistä komedioista runomatineoihin, sketseistä monologiin, myös musiikkiviihdettä kaikkeikäisille. Esitysten korkea taso on kuitenkin edellytyksenä.

KIERTUETOIMINTA

- kiertuesitykset ovat edelleen toiminnan runko, ne tuottavat hyvin ja tekevät teatteria tunnetuksi laajemmalti.
- kiertue-esitysten hintoja nostetaan
- omassa tilassa "esitellään" uudet jutut mahdollisille ostajille
- myös aikuisten jutut on saatava kiertämään

SILKKISALI

- keskiviikkoisin ja sunnuntaisin aina toimintaa, kerran kuussa yksi sunnuntai on musiikkiopistolle
- lanseerataan LEIKKIKEHÄ jossa tarjotaan tasokkaita esityksiä alle kouluikäisille lapsille. Esitykset lapsille yleensä lauantaisin päivällä.
- ~~perjantaisin~~ perjantaisin esityksiä (esim. Tango Parisien)jne
- vierailuesityksiä esim. Topi Mikkolan kahtena peräkkäisenä päivänä, la-su

SYKSYN 95 ALOITUS

- Uskomattomat Jutut aloittaa syyskuun puolivälissä
- Vuosisadan Rakkauslaulu & Tango Parisien jatkavat